

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING
„OOST EN WEST”

INHOUD: — *Premie: Insulinde Kalender.* — *De huidige stand der wereldluchtvaart, Nederland's aandeel en beteekenis daarin.* — *Indië op de a.s. Parijische Tentoonstelling.* — *Luctor en Submergo.* — *Van Week tot Week.* — *Kunst, Kunstnijverheid en Huislijt.* — *Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers.* — *Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht.* — *Suriname — Curaçao.* — *Uit den Verren Vreemde.* — *Berichten der afdeelingen.* — *Mededeelingen.* — *Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.* — *In Nederland aangekomen Verlofsgangers.* — *Met pensioen.* — *Financieele Berichten.* — *Mutatiestaat van 17 tot 24 September 1930.*

Premie: Insulinde Kalender.

Ter aanmoediging van het toetreden tot onze Vereeniging, heeft het Hoofdbestuur een premie uitgelooft — voor zoolang de voorraad strekt — aan elk lid dat in het tijdvak van heden tot einde December van dit jaar, een nieuw lid, of meer leden, aanbrengt.

Die premie bestaat in den bekenden, typografisch als anderszins, bijzonder fraai uitgevoerden Insulinde kalender 1931 (Uitgave Weenenk en Snel, 's Gravenhage).

Zoodra de kalender, in den handel voor f 3.50 verkrijgbaar, gereed is, zal hiervan mededeeling geschieden in dit blad.

P. S. Zij, die na 1 October 1930 als lid tot de Vereeniging toetreden (minimum contributie f 5.— per jaar) ontvangen gratis, het Koloniaal Weekblad voor het laatste kwartaal van dit jaar.

De huidige stand der wereldluchtvaart Nederland's aandeel en beteekenis daarin

door

E. SCHMÜLLING.

Voor wat men pleegt te verstaan onder „Indische kringen”, dat zijn de in Nederland voor goed of tijdelijk vertoevenden, die hoe ook, los of stevig, van verre of nabij familiaal, financieel, politiek, cultureel of nog anderszins met de Soendaalanden verbonden zijn en v.z.v. zij van Internationale Congressen nota nemen of er aandacht aan schenken, moet het in de begindagen van September in Den Haag gehoudene vijfde Internationale Congres eene beteekenis gehad hebben, die wel verder uitgaat boven de mate van belangstelling, die die Congressen aan het meerendeel dezer pleegt te schenken.*

Immers is de Nederlandsche luchtvaart in een drietal arbeids- en ontplooiingsvelden zeer en veelzijdig werkzaam, wakker en bij de pinken.

Voorreest in Nederland zelve, met vooral Amsterdam als vijfsporang in het internationale luchtverkeer en door buitenlandse lijndiensten aangevlogen, in eind- en doorgaandverkeer. Alsdan Indië, met zulk goed succes sinds November 1928 bediend door de K. N. I. L. M., maar totdusverre en ongeveer wel tot eind 1931 bij uitsluiting door deze. Het Soendagebied — niet strikt op te vatten als Nederlandsch-Indië — wordt nog niet aangaan, laat staan, overvlogen door buitenlandse lijnen. Maar ook in 1932 zal hierin wel niet veel veranderen en eene Australische dienst zal alsdan wel Koepang op Timor bereiken en de groote Engelsche of Britsch-Indische lijn vanaf Delhi — sinds 1 Januari 1930 door de lucht regelmatig over Karachi met Londen verbonden — zal, zoo niet bij Singapore eindigende, hoogstens te Batavia zijn eindpunt hebben. De Engelschen, evenals de Australiërs, zullen nl. hunne handen vol hebben aan hunnen „internen dienst” en er, gezien de helaas nog zoo hooge kosten der luchtvaart, wel niet zoo op gebrand zijn, om buiten of te ver buiten de grensplaatsen op de grenzen met Ned.-Indië te gaan; te meer waar de K.N.I.L.M. met

zulk goed succes de lijn Batavia—Singapore bedient, dat dit eene zeer goede belofte inhoudt, dat zij binnenkort ook de haar toevallende taak tusschen Singapore en Koepang of zelfs tot Port Darwin toe, geheel naar behooren en tot volmaakte tevredenheid van alle belanghebbenden bij de wereldlijn Londen—Melbourne zal kunnen vervullen. De vliegdiensden der K. N. I. L. M. naar Singapore en eventueel naar Port Darwin zijn als internationale aan te merken, al vinden zij, in afwijking van Europa, hunne eindpunten slechts aan de grenzen en niet tot diep in het betrokken buitenland.

In de derde plaats hebben de postvluchten en de eventueel daaruit voortkomende vaste luchtpostlijn van Amsterdam naar Batavia, (wellicht slechts naar Medan) in zooverre een, en vrij sterk, internationaal karakter, dat zij over zeker aantal „buitenlanden” hun weg nemen, in de daar gelegene luchthavens neerstrijken, post en vracht van den Niet-Nederlander X. naar den Buitenlander Y. bezorgen.

Ziedaar dus aangetoond, en niet juist als gloednieuwe ontdekking, dat elke dezer drie luchtvaartbedrijven en bedrijfheden onder Nederlandsche vlag, zijne, alleen reeds in territoriaal zin, internationale kanten heeft. Van die van anderen aard, zooals het gebruik van niet-Nederlandsch materiaal, motoren, machines voor aanmaak en herstel, uitvoering van orders voor buitenlanders, bouwen van vliegtuigen in licentie, enz. zij hier gezwezen.

De Indische Kringen voormeld, staan, geheel afgescheiden van dit Congres, het kan niet anders, thans geheel anders tegenover de luchtvaart, nu de K. N. I. L. M. binnenkort en nog vóór, dat zij in November 1930 haar tweede levensjaar zal hebben voltooid, reeds het overgrootste deel van haar exploitatie-programma zal hebben voltooid door de voor het najaar 1930 aangekondigde opening der Transsumatralijn Batavia—Medan als waardige tegenhanger van den zoo geslaagden, in Maart geopenden lijndienst naar Singapore. Wat er nog overblijft is nog slechts de lijn Soerabaja—Bima—Koepang, Soerabaja—Bandjirmassin—Balikpapan, waarin al of niet inbegrepen Makassar en in het laatste geval eene speciale lijn naar deze plaats vanaf Soerabaja of van Bima op Soenbawi. Het is er verwonderlijk vlug mee gegaan en het is een goed ding en zeer verheugend, dat die jeugdige Archipel-dienst totdusverre zoo goed voldaan heeft. Op grond daarvan kan men wel aannemen, dat de voortzetting der 1260 K.M. lange stamlijn langs Sumatra's lengteas over het nog ontbrekende slechts pl.m. 400 K.M. lange stuk tot Sabang reeds in 1931 tot stand zal kunnen komen. Daarmede zou de Transsumatralijn, nog 5 jaar geleden een fantastisch begrip, of vervoersutopie even tastbare werkelijkheid zijn geworden, als b.v. alle diensten en lijnen der Paketvaartmij. En dit op een tijdstip, dat de gemiddelde dagpraestatie door de gestegen snelheid aanmerkelijk hooger is dan 5, ja zelfs 2 jaar geleden, waarmede niet gezegd is, dat de pl.m. 800 K.M. van Sabang tot Batavia in één dag behoeft te worden afgelegd. Overnachting te Medan, Kotapinang, Lahat of Telokbetong zal wel regel zijn en kan geen kwaad, want het zal ook dan nog snel genoeg gaan en waarlijk niet met de nachtschuit of met de oude Oost-Indiëvaarders rond de Kaap over den „ongestadigen pekelpas”.

Nu moge in verband met Sabang en gedachtig aan het „in het heden,.... ligt het verleden....” er op gewezen worden, welk veelbeteekenend perspectief zich voor deze plaats opent, indien zij in rechtstreeksche verbinding met Trinkomale aan de N.-O.-kust van Ceylon en liefst met Madras kon komen, eene hoofdplaats, die, het is wel niet te stout voorspeld, in de naaste toekomst over Heiderabad en Bombay met Karachi in verbinding zal kunnen komen, wat een kortere weg naar Java en Australië is dan die over Calcutta—Rangoon. De afstand Trinkomale—Sabang is vrijwel even lang als die van Sabang tot Telokbetong. Het overvliegen van den Indischen Oceaan is, dank zij de vorderingen, die het watervliegtuig gemaakt heeft, waarvoor de befaamde overtocht van Von Gronau wel als het jongste deugdelijk bewijs kan dienen, doen hierin niet meer iets buitengewoons of onoverkomelijks zien. Voor Nederlandsch-Indië zou de totstandkoming van zulk eene verbinding beteekenen, dat de wereldlijn Londen—Melbourne haren loop over Sumatra zoude hebben, inplaats van over de Straits en Malakka. Het komende lustrum zal er wel de verwezenlijking van brengen, vooral als blijkt, dat de overvlieging van den Indischen Oceaan

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad.

ALLE INLICHTINGEN GRATIS!

VRAAGT WONINGGIDS!

VESTIGT U TE HILVERSUM!!

„OLTHOFF'S LAND- & WONINGBUREAU” LANGESTRAAT 67 TEL. 1763

5295

Leden van „Oost en West”.

Het aangewezen adres voor 1e kwaliteit Melk en Melkproducten is de N.V. Melkinrichting „DE NIEUWE LANDBOUW” 5443 DEN HAAG: SCHEVENINGEN: N.W. Buitensingel 50 Wassenaarschestr. 127 Telefoon 33855. Telefoon 50363.

RESTAURANT EN PENSION BAZARSTRAAT 17-19 DEN HAAG

Het huis voor goed en goedkoop eten

Lunch, Diner en à la Carte

H. WEILEMANN, v/h Chef-Kok „KEMPINSKI”

5419

Wij installeeren uw woning wij leveren u DAME- en HEEREN-KLEEDING IN BETER GENRE

ALLES betaalbaar in 12 tot 15 maandenlyk zonder vooruitbetaling

CENTRALE WARENMAGAZINEN NZ-VOORBURG WAL 312 TEL. 43172-AMSTERDAM

5400

P. G. C. HAJENIUS [OPGERICHT 1826] 5467

AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE

Rokin 92/96 Noordeinde 64

SIGAREN

SIGARETTEN, TABAK

HAARLEM

ZUSTER SALA

Pedicure - Manicure - Gezichtsmassage
Haarwasschen en Onduleeren
Wilhelminastraat no. 5 - Haarlem
TELEF. 11163 5216

LEIDEN

N.V. „MEUBELKUNST”

MODERNE WONINGINRICHTINGEN
„Indanthren” Meubel- en Gordijnstoffen

Meubelen naar ontwerp van A. Lucas, Meubelarchitect.
Eigen fabriek. — Werkplaats: Witte-Rozenstraat 27.
Toonkamers: 5173
WITTE-ROZENSTRAAT 36 - LEIDEN - TEL. 524

VIOOL-INSTITUUT

Directeur ADOLF BRUNT - Nieuwe Rijn 10, Leiden
PRIVÉ-LESSEN: 5178
Aanvangsklasse vanaf f 4.- p. m.
Middelklasse vanaf „ 5.- p. m.
Kunstklasse vanaf „ 6.- p. m.
Soloklasse vanaf „ 7.- p. m.

UTRECHT

N.V. v.h. J. E. WEENINK - Utrecht

Leverancier Utr. Industrie- en Huishoudschool
Beveelt zich beleeft aan voor de leveranties van
KOLONIALE WAREN — COMESTIBLES
GEDISTILLEERD — WIJNEN — LIKEUREN
DONKERE GAARD 6-8 — TELEF. 10110
Laat 2 x per week aan huis hooren en bezorgen

5185

Firma R. DIKS en B. GROOTENBOER

Aannemers - Timmerlieden - Metselaars
Taxatie 5184
Nieuwbouw - Verbouw - Onderhoud
TELEF. 10633 EN 10084

BREEDSTRAAT 28-30 — UTRECHT

ELECTRISCHE BOEKBINDERIJ „OUDWIJK”

Fa. VAN WIJK & VAN DEN WIJNGAARD

oudwijkerdwardsstraat 104-110 - UTRECHT

TELEFOON 12957 5187 POSTREKENING 114098

Speciaal adres voor Particulier Bindwerk

J. BREEDVELD

ZADELSTRAAT 21, UTRECHT
TELEFOON 10580 5182

Orthopaedisch en Luxe Schoenmaker
Schoenen voor alle voorkomende vorm- en stand-
gebreken. — Platvoetschoenen, licht en sterk.
zijlaarzen. — 1e klas Reparatie-Inrichting.

NIJMEGEN

TH. MARTENS & ZONEN

ZIEKERSTRAAT No. 65, NIJMEGEN — TELEF. 1535

Het aanbevolen adres voor „Oost en West”
ENCADREMENTEN — ETSEN — SCHILDERIJEN
Billijke Prijzen 5231 Kwaliteiten gegarandeerd

Piano's, Vleugels, Autopiano's, Harmoniums
ook gebouwd voor de Tropen — Vraagt offerte

G. A. J. VAN KALMTHOUT

BISSCHOP HAMERSTRAAT 3 - TELEF. 1562

NIJMEGEN 5179

BERGEN OP ZOOM

CONFISEUR CUISINIER
PATISSIER

E. J. ASSELBERGS

FORTUINSTR. 5 TELEFOON 140

BERGEN OP ZOOM

5226

Wijs mij den leider en ik zal zijn menschen ken-
nen. Wijs mij de menschen en ik zal hun leider ken-
nen. (De Zakenwereld).

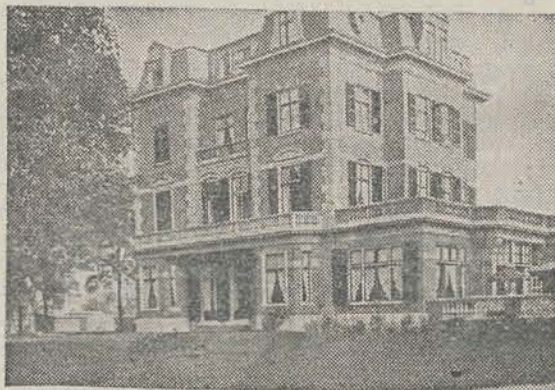
Instituut voor Lichaamsontwikkeling „JUBOGY”

Conradkade 85 (Flatgebouw) Den Haag

Boksen, Ju-Jitsu, Zweedsche Gymnastiek (Physical Culture). - Ook voor Dames. - Modern ingericht. - Privéles op elk gewenscht uur. - Prospectus en inlichtingen worden zonder verplichting gaarne gratis verstrekt.

J. OVERBEKE,

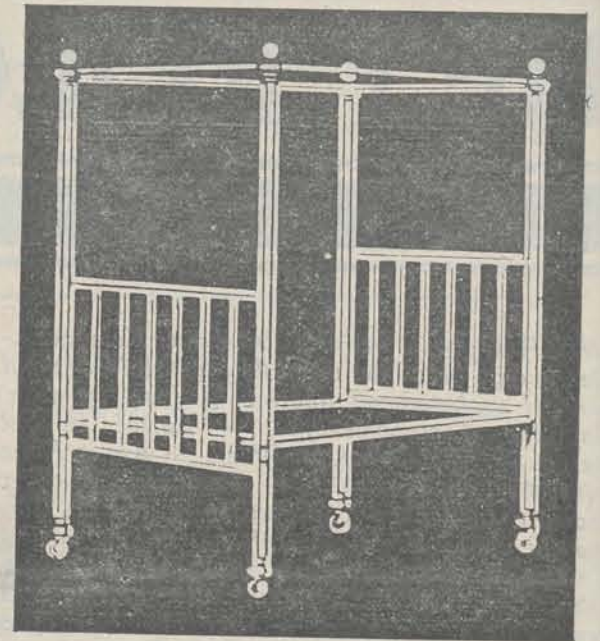
5552 v.h. Assistent Sportschool Schilperoord R'dam.

HERSTELLINGSOORD

„Huize Maria Emalia Dorrepaal”

gelegen even buiten Voorburg in landelijke omgeving met grooten tuin en waterpartij Uiterst geschikt voor repatrieerenden en herstellenden, die, op advies van een geneesheer, eenigen tijd rust behoeven. Pension f 3.- à f 4.- per dag. Prospectus met alle gewenschte inlichtingen worden, op verzoek, toegezonden door de Directrice: West-Vlietweg 47, Voorburg. 5549

HET IDEALE TROPENLEDIKANT

voor allen, die naar Indië vertrekken! Prijs vanaf f 21.50

Fa. J. F. HENDRIKS

GEDEMPTE BURG WAL 65 5042

DEN HAAG - TELEFOON No. 10786

Aanbevolen adres door „Oost en West”

Mooi Bussum (Gooi)

Per 1 of 15 Oct. TE HUUR,

Deftig Gemeubileerde Villa

6 kamers, serre, badkamer, tuin, rustig gelegen vlak bij station.

Brieven Makelaar R. SCHIPPER, Bussum. Telefoon 22. 5553

FONGERS

Waarom een Fongers?

Omdat de FONGERS sterk en betrouwbaar is, licht en onhoorbaar loopt, weinig aan onderhoud eischt en ongeëvenaard duurzaam is.

Omdat de FONGERS, reeds in aanschaffing goedkoop, in het gebruik verreweg het voordeeligste rijwiel is.

Prijzen vanaf f 72.- compleet met rem, vrijwiel, bel en reflector.

Fongers-agentschappen in alle plaatsen.

Filialen: Amsterdam, Nassaukade 387; Rotterdam, Kipstraat 81; Den Haag, Laan van Meerdervoort 92A en Schuitstraat 121; Utrecht, Neude 29; Groningen, Arnhem, Leiden en Middelburg.

Agentschap voor Arnhem en Omstreken:

Firma R. E. STOK

SLOETSTRAAT 75. 5517

Agentschap: 5457

J. J. BOTH

Linnaeusstr. 38a en 38b, A'dam. Tel. 50074

Agentschap: 5456

H. K. J. BOTH

Toldwardsstraat 22-24 hoek Lutmastr. AMSTERDAM. — Telefoon 23725.

Agentschap voor den Haag en Scheveningen

D. KNOESTER

Valkenboschplein 7 - Telefoon 37803
Keizerstraat 223 - Telefoon 51515 5502

Agentschap voor APELDOORN:

Firma J. BEAUVESER

Kerklaan 4 — Tel. 744 5512

DEKENS

ONTVANGEN NIEUWE DESSINS

IN

WOLLEN DEKENS

EN GROOTE SORTEERING

DONS DEKENS

IN ALLE MATEN EN PRIJZEN

OOK VOOR KINDERLEDIKANTEN

SCHRÖDER

GROENMARKT

DEN HAAG

TELEFOON 1-6-1-7-3

5091

bij nacht zal kunnen geschieden, wat den tijd-winst verhoogt.

Er is binnen den vrij korten tijd van drie jaren in het Soendagebied wel veel veranderd. Terwijl men vóór dien onwillekeurig in de meening verkeerde en het gevoel had, dat op een goeden dag, eenigszins als een deurwaarder, hetzij Engeland, hetzij Australië zich zouden aandienen en ongeveer met de strekking der woorden: „ich habe meine Schuldigkeit, thun Sie die Ihrige“, zouden verklaren: wij zijn gereed en genaderd in het N.W. tot Singapore en in het Z.O. tot Koepang, waar blijft gij, wat hebt gij gedaan? en er zoude moeten worden geantwoord: „wij zijn nauwelijks aan het begin van het begin, en met de voorbereidingen in voorbereiding“, zijn in November '30 de bordjes eervol en zeer verheugend totaal verhangen, is de wind geheel omgedraaid en waait hij uit de „tegenovergestelde richting“. Die twee „koningskinderen“, waaraan men onwillekeurig denkt, hebben thans geene reden om te klagen: zij konden te samen niet komen, 't water was veel te diep; 't water in dit geval te verstaan als een Nederland, dat zoo had gesluimerd en gedommeld, dat een grimmige deurwaarder den slaper zou moeten opporren en opratelen. Maar integendeel, in het territorie van Rood-Wit-Blauw is men paraat, bijkans, echter met grootere juistheid dan Lebeuf dit in 1870 zei: jusu'à la dernière bouton. Er is reeds gezorgd, dat de Aziatische en Australische Brit tusschen de — om zich van dezen afstand eenige voorstelling te kunnen vormen, bedenke men, dat die van Amsterdam—Marseille pl.m. 1000 K.M. is — op pl.m. 2800 K.M. van elkaar gelegen plaatsen Singapore en Koepang volstrekt geen leegte ruimte zullen vinden, maar integendeel daarvan met hun Shakespeare hartgrondig moeten zeggen en uitspreken:

„Well roared Lion“. Ja, men kan wel zoover gaan te beweren, dat onze voortvarendheid veeleer juist aansporend en stimulerend zal hebben ingewerkt op die twee nabuurgebieden en de machthebbers aldaar tot spoed hebben geroepen, veeleer zijn wij de porder, deurwaarder of dringer en duwer geweest. Uit de mogelijke trek- of zelfs nachtschuit is een sterke zeesleepboot geworden.

Terugkomende op het Congres zij hier vermeld, dat op het eind van den grooten maaltijd in den Kurhauszaal, die het Congres op 6 September besloot, de door den dienst der P. T. T. bewerkte postfilm Amsterdam—Batavia werd vertoond. Dit was eene goede gedachte; want niet alleen voor nagenoeg alle buitenlanders, maar ook voor een groot, wel het overgrote deel der Nederlanders, was dit wel de eerste kennismaking en daardoor konden de aanwezigen eerst eenig begrip en voorstelling krijgen van de organisatie, werking en beteekenis van dezen dienst in 12 dagen heen, 11 dagen terug. Hij vormt een mengeling van romantiek en proza, van grootscheit en de onmisbare grijsheid van de nauwkeurige postale praktijk, gestadige trouw, stipte plichtsbetrachting voor werkzaamheden, die, steeds

VEREENIGDE OCTROOIBUREAUX

BEËNDIGDE OCTROOIBEZORGERS
H. J. KOOY - Ir. H. J. J. WEURMAN

BEZUIDENHOUT 69 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 72080 — 72081 — 72082

AANVRAGEN VAN OCTROOIEN VOOR UITVINDINGEN EN DEPONEEREN VAN HANDELS- EN FABRIEKSMERKEN IN ALLE LANDE. 5415

achter de postale kloostermuren in zekere verborgenheid verricht, voor den verbaasden beschouwer verzichtbaar werden. De dienst der P. T. T. heeft er in meer dan één opzicht een goede, en naar gehoopt, veel vruchtdragende daad door verricht. Deze film kan wel als de tweede stap in de propaganda en van reclame in den goeden zin des woords gelden; de eerste heeft hij gedaan door het verrassend, oorspronkelijke aardige boekje, onder den titel „Ook post van U?“ „Amsterdam—Batavia door de lucht“ in 1929 vóór het begin der postvluchten 1929—1930, in grooten getale verspreid. Zij heeft daardoor met de stipt-bekrompene, wel ernstige, maar ambtelijk-houterige, tot dusverre gevolgde wijze van doen willen en durven breken; terecht en gelukkig! Met flodderig-humoristische, door onregelmatigheid en uit den band springerigheid van rangschikking der letters, figuren en daarin aangegevene tarieven, gesteund door karikatureel komieke afbeeldingen in het oog vallend en de aandacht dwingend tot zich trekkend op buiten- en binnenblad zijden, licht zij niettemin het publiek deugdelijk in omtrent de luchtpostverbinding en doet dit met de vereischte en gebodene zakelijkheid, die bij nader toezien volstrekt niet alleen niet zoek is, maar in volle duidelijkheid, als een niet gemaskerde enkeling in eene carnavalsomgeving opvalt; dus als men het anders wil vergelijken als een goed hart onder eene ruwe schors. De P. T. T. heeft getoond door dit merkwaardige boekje te begrijpen, dat men de bakens moet verzetten, als het getij verloopt.

Moge zij spoedig op soortgelijke wijze kunnen handelen als gevolg van eene wijziging van het wel berucht te noemene zendtijdsbesluit van 15 Mei en waarvoor juist op dienzelfden dag de zooveel gerucht gemaakt hebbende en indrukwekkende A. V. R. O.-betoging in Den Haag heeft plaats gehad, bedoeld; om tegen het sectarisme in den aether front te maken: daaronder heeft ook Indië moeten lijden en daardoor is het gestraft met de opheffing van den Phobizender. Bij het vervoer van klanken door het luchtruim vertoont het officieele deel van ons volk, of juistere zijn uitvoerend gezag, droevig en beschamend een stuk Nederland op zijn malst, en op zijn smalst; maar bij dat van menschen, poststukken, vracht en koffers ziet men het tegenovergestelde, n.l. Nederland op zijn best. Moge de A. V. R. O., ook ten belange van Indië, waar wij heusch niet nog vergrooting van sectarisme van noode hebben of begeeren, zooveel succes hebben, dat ons radiowezen op zijn minst van het ergste en ergerlijkste in averechtsheid en onredelijkheid bevrijd zij, zich in wijsheid spiegelend voor wat door eendrachtigheid en in doelbewust taai streven bereikbaar is, aan de samenwerking tusschen P. T. T. en K. L. M. zoo voortreffelijk en voorbeeldig, dat daarvan in alle buitenlanden met eerbiedige belangstelling nota genomen is, want van zulke postvluchten bestaat tot dusverre geen voorbeeld of evenknie.

Doordat het Nederlandsche rijksgedebied zich zoover in Oost en West uitstrekt, zijn betrekkelijk vele volksgenooten van ouds gewend en in staat, om hunne gedachten ver buiten Nederland te richten over de zeeën. Maar het aantal, dergenen, die „in zekeren zin en met vrij groot gemak, daarboven uit, „in wereldeelen“ kunnen denken“, namelijk in transcontinentale afstanden, is sinds de postvluchten van 1929—1930 stellig aanmerkelijk vermeerderd, niet het minst en stellig onder de lezers van dit blad. Daarom is het een dankbaar werk, om in het kort mede te deelen wat elders op gebied van lange afstandslijnen ongeveer in de laatste 4 jaren tot stand gekomen en in bedrijf gesteld is.

Wat nu Amerika betreft, dit werd op dienzelfden avond met één oogopslag duidelijk door de film der Amerikaanse luchtvaart, welke na deze postfilm werd vertoond. Daarop kwamen voor:

1. De thans slechts 32 uur durende reis langs de luchtlijn New-York—San Francisco, dag en nacht door, zij het ook met herhaaldelijk overstappen; eene reis dwars over het hooge en breede rotsgebergte, door sneeuwstormnachten (blizzards) heen en waar sinds 1929, voor zoover bekend, ook passagiers mee kunnen reizen en dus niet meer uitsluitend voor post en vracht bestemd.

2. De o. t. z. populair geworden nog langere verbinding van New-York met Los Angeles door combinatie van vliegtuig over dag met den trein bij nacht: in slechts 48 uur.

3. Talrijke zijtakken van 500—2000 K.M. op deze hoofdlijnen, waarvan het grootste deel reeds als nachtlijnen, in de Vereenigde Staten.

4. De 4300 K.M. lange lijn van Natal bij Pernambuco over Rio de Janeiro tot Buenos Ayres; vandaar heeft deze aansluitingen naar Valparaiso en Ascension in Paraguay.

5. De lijn Chicago—Brownsville (aan den golf van Mexico) naar Mexico-City.

6. De lijn van Miami (Florida) over Havana—Christobal (Panamakanal) naar Luna en vermoedelijk eerlang te verlengen naar Antofagasta in Chili en La Paz in Bolivia.

In voorbereiding is de lijn tusschen de Caribische

DANS-INSTITUUT C. WILLEMS, DEN HAAG

Teunisbloemlaan 18

hoek Segbroeklaan,
eindpunt lijn 21.
Telefoon 38758.

Uitsluitend voor den
gegoeden stand.

Talrijke aanbevelingen
van de meest aanzien-
lijke families ter inzage.

Onderwijs in den toon-
aangevenden Engel-
schen stijl. 5538

Inschrijving van leer-
lingen iederen Maandag
Woensdag, Zaterdag
van 2—6 en 7—9 u. n.m.

privé-lessen dagelijksch

zee en den Zuid-Atlantischen Oceaan, n.l. van Caracas over Paramaribo naar Pernambuco, zijnde of komende Caracas eerlang in verbinding met Marakaibo en Panama. Dat hooge ligging geen bezwaar meer is voor het regelmatig aangedaan worden door vliegtuigen bewijst de 600 K.M. lange lijn vanaf Baranquilla aan de Noordkust van Columbia langs de Magdalenarivier naar Bogota, ruim 2600 M. hoog gelegen: tijdsverkorting van 18 dagen tot 9 uur.

Terloops zij, nadat de plannen voor een Nederlandsche vlucht westwaarts naar Suriname, althans voorloopig, als mislukt moeten worden beschouwd, gewezen op het voornemen, om een Nederlandsche luchtlijn van Paramaribo naar Willemstad in het leven te roepen, waarvoor de voorbereidingen reeds begonnen zijn door de uitzending van een commissie van onderzoek. Het betreft hier een afstand van 1600 K.M., dus zoo lang ongeveer als die der Transsumatralijn voormeld (of als van Amsterdam tot Helsingfors) en met mogelijkheden tot verlenging naar Marakaibo.

Omtrent Canada is steller dezels niets bekend, zoo ook niet omtrent voornemens, om van Miami uit over Cuba de Caribische zee te overvliegen z. waarts naar de N. kust van Z. Amerika, n.l. Venezuela (tweede aardolie land der aarde) of Columbia. Maar het lijkt geen twijfel, dat in Canada reeds luchtlijnen en zelfs lange afstandslijnen zullen bestaan en voor een deel in aansluiting op die van de Vereenigde Staten.

Wat Australië betreft, kan men wel is waar niet zeggen, dat er over dit wereldeel een dicht lijnennet ligt, maar wel, dat er een stel zeer lange afstandslijnen met goed succes sinds 5 en meer jaren in bedrijf is, wat ook en sedert veel langere tijd kan gezegd worden van de spoorwegen. Hoedanigheid en praestatievermogen der vliegtuigen zijn gestadig verbeterd. Uit een oogpunt van zoo niet wereld- maar dan toch interdominaal verkeer moet bovenal de 3300 K.M. lange lijn Sidney-Adelaide-Perth met aftakkingen naar Melbourne en Brisbane genoemd worden; zij kan als de belangrijkste lijn gelden. Hare beteekenis zal echter binnenkort aanmerkelijk teruggaan, als de bovengenoemde wereldlijn Londen—Melbourne, zoo niet in 1931, dan toch in 1932 in bedrijf zal zijn gesteld. Dan zal, om zoo te zeggen, de West-Oostas zich verplaatsen van N.W. naar Z.O., n.l. langs de luchtlijn Port Darwin—Adelaide—Melbourne, lang ook ± 3300 K.M. Als gunstige factor kan voor deze lijn gelden; het minder bekende feit, dat ook langs haar beloop het spoor ligt, zoo niet over den geheelen afstand, dan toch tot Alice Springs in Midden-Australië over ± 1700 K.M., dus meer dan de helft van dien afstand; deze plaats ligt op den zuidelijken keerkring. Van Adelaide gaat Oostwaarts eene belangrijke zijtak naar Sidney, vanwaar t.z.t. de oversteek naar Auckland, op Nieuw-Zeeland, zal plaats hebben, ofschoon het een afstand van 2200 K.M., en geheel over zee geldt, terwijl van Alice Springs de overlandlijn oostwaarts 2000 K.M. naar de belangrijke havenplaats Brisbane zal aftakken. Melbourne is, gelijk vanzelf spreekt, reeds door de lucht met Hobart in Z.-Tasmanië en op 800 K.M. daarvan gelegen verbonden.

(*) Vermeld moet worden, dat bij de plechtige opening van het Congres op 1 September, zich onder de vier ministers ook die van Koloniën bevond, terwijl Nederl.-Indië op dit Congres vertegenwoordigd was door den Directeur van Gouvernementsbedrijven en den Voorzitter der Indische Vereeniging voor Luchtvaart: de heeren De Jong en Van Zalinge.

AMERSFOORT

Stoomwasscherij „DE HOOP“
(GEBR. NIEUWLAND) 5300
Tel. no. 170. **AMERSFOORT.**
Beveelt zich beleefd aan bij Indische Familien.

HILVERSUM

FIRMA D. BRANDSMA - HILVERSUM
Telefoon 1642 - GROEST 82a - Postrek. 32558
FABRIEK VAN METAALVERSIERING - VERNIKKELEN
BRONZEN - MOFFELN - ZANDSTRAAL-INRICHTING
Rijwielwerk uitsluitend voor den handel 5366

Hotel, Café - Restaurant „Hof van Holland“
KERKBRINK HILVERSUM
— Schitterende Terrassen — Garage —
Gerenommeerde Keuken 5422
— Groote en kleine zalen disponibel —

DEVENTER

Fa. Wed. G. J. EILANDER
Brink 85-86. Telefoon 198. **DEVENTER**
Kantoorboekhandel 5349
Vulpenpennen Schrijfmachines

Indische Uitrustingen

(ook voor Dames). Vraagt inlichtingen of catalogus.
„T MODEHUIS BATAVIA“ 5341
Wed. A. Dorgelo & Zn., Lange Bisschopstr. 5, **DEVENTER**

BRANDSTOFFENHANDEL

Fa. W. DE ROOS & ZON 5340
Rozenstraat 13. M. de Boerlaan 109.
Telefoon 386. — **DEVENTER.**

Fa. F. VAN DE VOOREN & Co.

DEVENTER, Nieuwstraat 33. Telefoon 1082.
Moderne Optiek. Brillen, So Easy's en Pince Nez
Zeiss Glazen en Kijkers. 5339

APELDOORN

ELECTRISCHE MEUBELFABRIEK

H. SCHUILENBURG en L. v. d. VLIET 5317
Complete Meubilerij volgens opgaaf en tekening
Kanaalstraat 21 — **APELDOORN**

H. BENNINK, Hoofdstraat 157, Apeldoorn

Boter- en Kaashandel — Telefoon 169
Het adres voor inderdaad fijne KAASSOORTEN.
Zowel inlandsche als buitenlandsche soorten.
Roomboter steeds versch voorradig. — Groote keuze
Comestibles en Fijne Vleeschwaren. — Kaasverzending
naar de tropen. Goede overkomst gegarandeerd. 5513

Makelaarskant. H. H. Fongers, Sprengenweg 128, Apeldoorn, Tel. 1154,
heeft te koop: Buitenplaatsen, Landgoederen, Villa's,
Landhuizen, panden geschikt voor Hoenderpark, Vossenteelt
en dergelijke. Verder gezonde Zaken op elk gebied. Vraagt
offerte. Gelden beschikbaar tot elk bedrag. Overal Ver-
tegenwoordigers gevraagd. 5511

LEIDEN

Kapok- en Matrassenfabriek „KLEINE“

LEIDEN — Stationsweg 47a
Levering van Matrassen, Ledikanten enz. ook in huur,
per dag, per week, per maand of langer. 5246

ROTTERDAM.

INDISCH RESTAURANT „SEANG HATI“

Pieter de Hoochstraat 28, Rotterdam. — Telefoon 36924.
RIJSTTAFEL DEN GEHEELEN DAG; ook uitzending.
Alle Indische gerechten voorradig. — Je adres voor fijn-
proevers. Eenigste inrichting hier ter stede. Lage prijzen.
5464 Aanbevelend, A. J. G. RIETKERK.

DELFT

STOOKT

1e soort BELG. ANTHRACIET ^{30/50} f 3.10 per H.L.
^{20/30} 2.90 „ H.L.
GEBR. KOUWENHOVEN, Vrouwenrecht 2, Delft
Telefoon 153 5238

ARNHEM

M. VAN DEN BRAND, gepens. Hoofdonderw. M.U.L.O.,
Pontanuslaan 83, Arnhem, ruim huis nabij Sonsbeek,
wenscht in zijn gezin een paar Indische kinderen, op
te nemen.
Referentie: Mr. J. HUGES, Arnhem. 5471

GESCHER & KEMPER

Ketelstraat 36 **ARNHEM** Telefoon 25601
Complete Meubilerij 5322

NIJMEGEN

G. JANSSEN—MIGGELS

BLOEMEN-MAGAZIJN
In de Betouwstraat 40 — NIJMEGEN 5490
Telefoon 899. Oppericht 1895.
Bekr. met 40 1e prijzen op verschillende tentoonstellingen

BREDA.

A. DE KONING & ZON - GINNEKEN

— DESKUNDIGE TUIN-ARCHITECTUUR —
— AANLEG EN ONDERHOUD VAN TUINEN —
Rotstuinen — Borders — Flagstons Tuinpaden
Artistiek Bloemwerk — Speciale Cacteeën Cultuur
MOLENSTRAAT 9 5265 Telefoon 1499 (Breda)

Mineraalwater- en Limonadefabriek „DE KROON“

Haven 20 **BREDA** Telefoon 510
Alle soorten Wijnen — Bieren — Stout
Victoria-Water — Fruit-Soda — Vichy-Water
— Levering aan particulieren — 5264

N.V. v/h Broese en Peereboom

Algemeene en Wetenschappelijke Boekhandel.
Electrische Drukkerij. Uitgave Bredasche Courant.
Advertentie-Bureau. — Ruime voorraad, snelle levering
van alle gewenschte boeken en tijdschriften. 5377

FOTO-, KINO-, PROJECTIE-HANDEL

N. v. ZIJVERDEN Jr. 5380
KORTE BRUGSTRAAT 12 - **BREDA** - TEL. 486

HET ADRES VOOR AMATEURS

AMSTERDAM

J. DE VRIES & ZON

Kastanjeweg 14 **AMSTERDAM**
Handel in AARDAPPELEN, GROENTEN en FRUIT.
En gros 5127 En détail
(Alle bestellingen worden per auto thuisbezorgd)

Verhuur-Inrichting van Luxe Fiat Automobielen -

— 22660 Telefoonnummers 22669 —
Speciaal adres voor Toer- en Trouwwerk.
Garages: Albert Cuypstraat 33-35 en Weesperplein 18.
AMSTERDAM 5489
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West“.

Uitsluitend voor de leden en lezers van dit blad biedt de
Firma T. VAN OOSTEN, Wittenstraat 182, Tel. 81220,
onderstaande brandstoffen tegen zomerprijzen aan: prima
Wales Aberpergum Anthraciet ^{20/30} of ^{30/50} à f 3.30 p. H.L.
of prima Belg. „ „ „ „ à f 2.85 p. „
Leden van „Oost en West“ een extra korting. 5499
Levering franco bergplaats.

Kunsthandel JACQUES AA

Vijzelstraat 105. — Telefoon 30798. — Amsterdam.
Origineele Schilderstukken, Etsen, Pastels, van bekende
Meesters, w.o. Hobbe Smith—Garf, Versteeg, Martin
Monnikendam etc. — Vakkundige, gratis verpakking
voor de tropen. 5525

Gereserveerd voor: 5515

EDELMAN'S EXPORT BOEKHANDEL

Ceintuurbaan 151 - **Amsterdam**

FIRMA C. A. VAN EIF

Verlichting - Sanitair - Ornamenten - Lampenkappen
Willemsparkweg 199, Telef. 24540 — Leliegracht 16, Telef. 48648
AMSTERDAM 5555
Fabriek en Kantoor: Amstelveensche weg 354 - Telefoon 25511

Hotel-Restaurant „Terminus“

Warmoesstraat 111, Amsterdam C. Tel. 41836
50 kamers met stroomend koud en warm
water. — Centrale verwarming. 5557

RIJSWIJK (Z.-H.)

Banketbakkerij „PONSEN“

Bestellingen voor feestgelegenheden extra korting.
f 10.— aan bons geeft recht op een tablet chocolade à f 1.—
— TELEFOON 10529 — 5282
RIJSWIJK, Heerenstraat 52 — Telefoon 18062

BERGEN OP ZOOM

Rund-, Kalfs- en Varkensslagerij

FIRMA J. HILWIG 5481
Lieve Vrouwestr. 21. **BERGEN OP ZOOM.** Telef. 99.
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West“.

Luxe Bakkerij van Dixhoorn

KREMERSTRAAT 15-17. Telefoon 189.
BERGEN OP ZOOM (5482) Anno 1856

LEKKER BROOD

Gereserveerd voor de 5474

Firma MUSKENS,

Groote Markt 31, Bergen op Zoom.

Gereserveerd voor de 5472

Firma L. H. v. d. AA,

Fotograaf, Bergen op Zoom.

De Geëmployeerde bij de Suiker-Industrie

Bij ons Informatie-bureau is verkrijgbaar de juist
verschenen 3e en verbeterde uitgave van dit boekje,
dat een overzicht geeft van den werkring en de
voorzichten, benevens van de inrichtingen tot
opleiding voor die industrie. De bewerking ge-
schiedde door de H.H. H. Ch. G. J. van der
Mandere, Secretaris van den Bond van Eigenaren
van N.-I. Suikerondernemingen en A. Voskuil,
Oud-gedelegeerde van de Mij. tot Exploitatie van
de Suikerondernemingen Sentanen-Lor, Brangkal
en Dinoyo.

Bijgewerkt met de laatste gegevens. Zeer belang-
rijk! Prijs f 0.75, f 0.06 portokosten.

HET HOOFDBESTUUR.

KAWEE'TJES

DEN HAAG

GEOPEND: een HEERENKAPPERSZAAK,

naar de eischen des tijds ingericht en voldoende aan de
modernste voorwaarden van hygiëne. 5530

HENDRIK COERS, Korte Poten no. 38, Den Haag.
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West“.

INSTITUUT HANSA, PEDICURE D.pl.

Aanbevolen door Doktoren.

HARSTENHOEKSTRAAT 31. TEL. 52764.

GEVESTIGD SINDS 1922. 5532

G. H. GIESKE 5530

Korte Poten 7b, Den Haag. - Tel. 14326

Het adres voor prachtig opgemaakte

- Delicatessen en Fruitmanden -

TE HUUR AANGEBODEN, omtrek Laan v. Meerdervoort.

een dubbel Bovenhuis

met overname van geh. of ged. inboedel. Huurprijs f 525.—
per jaar. Br. onder letter S., Nieuwe Haagsche Boekhandel,
Conradkade 72. 5556

Tehuis aangeboden

in Den Haag voor Indische kinderen bij dame, zelf in
Indië geweest zijnde. In de nabijheid van scholen en
gymnasia. Bill. cond. Brieven no. 5554 bur. van dit blad,
Wagenstraat 37, Den Haag.

SCHEVENINGEN

Is. HAMBURGER Jr.

Coiffeur pour Dames
Harstenhoekplein 1 — Telef. 50167
Hoek Harstenhoekweg 5531

**VAN MARLE
EN
BIGNELL**

Lange Voorhout 58
's-GRAVENHAGE

**KUNSTVEILINGEN
MEUBELVEILINGEN
TAPIJTVEILINGEN**

Op aanvraag
wordt Catalogus
toegezonden

5551

Indië op de a.s. Parijsche Tentoonstelling.

De Driekleur in Top!

(Van onzen vertegenwoordiger in Parijs)

In den morgen van den 19den September werden de honderden werklieden, die ijverig bezig zijn het prachtige bosch van Vincennes nabij Parijs om te tooveren in een waar sprookjesoord, aangenaam verrast, dat hun geklop en gehamer werd overstemd door muziek. Doordat vele dames en heeren de wegen volgden, die onder heerlijk geboomte en langs mooie vijvers naar de „section hollandaise" leidden, zoo begreep men, dat aldaar iets bijzonders zou plaats hebben.

Een groot stuk open terrein van het oude Bosch, met uitzicht op de vijvers, zou door het Tentoonstellingsbestuur officieel aan de Nederlandsche commissie worden overgedragen. Maarschalk Lyautey, die in Marokko voor zijn Fransch vaderland zulk prachtig vredeswerk verrichtte en door wiens enorme wilskracht de a.s. Tentoonstelling in het leven is geroepen, had de welwillendheid deze kleine plechtigheid door zijne persoonlijke tegenwoordigheid luister bij te zetten.

De oud gouverneur-generaal, mr. Fock, omringd door de Fransche leden van het Tentoonstellingsbestuur en landgenooten w.o. de oud-minister van Koloniën Koningsberger, de commissaris-generaal Swart, de secretaris-generaal Van der Waals, de directeur van het Koloniaal Museum, professor De Bussy, ontving bij den ingang van het Nederlandsche terrein den flinken grijzen organisator, terwijl de muziek de Marseillaise speelde.

Daarna heesch men, onder de tonen van het Wilhelmus, onze Nederlandsche driekleur aan den mast, waar deze een jaar lang, laten wij hopen, lustig zal wapperen.

Z.E. Fock wees in eene rede op de vele koloniale problemen van den tegenwoordigen tijd. Hij beschouwde de a.s. Tentoonstelling als eene uitstekende leerschool voor alle volken der aarde. Na eenige vleiende woorden te hebben gezegd over het werk door de Franschen in hunne koloniën tot stand gebracht, ledigde Z.E. zijn glas op den voorspoed van Frankrijk en op het succes der a.s. Koloniale Tentoonstelling.

Maarschalk Lyautey uitte in zijn antwoord zijne bewondering voor het grootsche en nuttige werk door Nederland in zijne uitgestrekte koloniën verricht en eindigde met den wensch, dat de Nederlandsch-Indische afdeeling veel succes moge hebben.

Op den achtergrond werd men reeds het houten geraamte gewaar van het mooie Indische bouwwerk, waarin van April tot November 1931 weder eens aan de geheele wereld, want in Parijs komen immers bewoners van alle streken van onzen aardbol tezamen zal worden getoond, wat onze tijdgenooten en onze voorvaderen in het Verre Oosten tot hun eigen heil, maar ook niet minder tot heil van de bevolking dier streken, tot stand hebben gebracht.

J. THIERRY KEMPF

Parijs, 20 September 1930.

Een koppig man heeft geen meeningen, de meeningen hebben hem. (De Zakenwereld).

LUCTOR et SUBMERGO*

door
DUOFOLD.

„Je hebt een vliegtuig, of je hebt er geen", sprak mijn vrouw, „en Van Lear Black had er een en iedereen heeft er een, maar ik niet. En ik wil er een hebben omdat iedereen er een heeft en waarom heb je er mij geen gegeven?"

„Ik veronderstel, omdat je er mij nog nooit om gevraagd hebt", antwoordde ik laconiek.

„Natuurlijk, omdat ik er niet om gevraagd heb! Dan had ik geen limousine, geen two-seater en misschien zelfs geen huishoudgeld gehad! Je zou zelfs in staat zijn geweest om me in 'n badhanddoek gewikkeld te laten rondlopen!"

Terwijl ik in gedachten het moeilijke raadsel van de plisseering om de niet slanke vormen van mijn vrouw door middel van één badhanddoek trachtte op te lossen, ging de stem door: „En kleeid je nu aan en kom met mij mee, want de auto staat voor en dan gaan wij naar Fokker en Koolhoven en Pander en Aviolanda en daar bestellen wij een vliegtuig."

„Bij allemaal tegelijk, lieveling?" vroeg ik, terwijl ik mijn hoed opzette.

Een vernietigende blik deed mij de trappen bij twee treden tegelijk afhollen en plaats in den auto nemen.

„Afwachten, wat er van komt", peinsde ik.

„Waar zullen we eerst heengaan?", vroeg mijn vrouw door 't portier.

„Weet ik niet", was mijn antwoord.

„Pander", zei mijn vrouw tegen den chauffeur en de auto gleed weg.

„Ik vind je een naarling", was de verdere inleiding tot wat op het koopen van 'n vliegtuig begon te lijken.

„Als ik iets wil koopen, moet ik er altijd bergen voor verzetten en breng jij er altijd alle mogelijke bezwaren tegenin. Maar ik ken je zoo langzamerhand en ik zal er een hebben, want jij loopt allerlei pretjes na en ik kan maar toekijken en de vrouwen hebben dezelfde rechten als de mannen."

Zwijgen....

„Pander", announceerde de chauffeur, terwijl hij het portier opende.

Ik hielp m'n vrouw bij 't uitstappen en opende de winkel deur.

„Vliegtuig", zei mijn vrouw tot den toenellenden bediende.

„Bovenste verdieping", en hij ging voor naar de lift.

Het stijgen bracht even een voldane trek op het gelaat van mijn echtgenoot, zeker 'n voorgevoel van de genoegens, die zij later zou smaken.

Boven werden wij door den zaalchef opgewacht. „U komt zeker voor een baby?" en hij zette twee stoelen gereed.

Dat was een teer punt. Ik voelde intuïtief, hoe mijn vrouw tot op haar rug bloosde.

„Neen, voor mijzelf, ik bedoel voor ons tweeën", antwoordde mijn ega.

„Wij hebben slechts éénpersoons", zei de zaalchef.

„Kind, we zijn verkeerd", fluisterde ik, „we zijn op de beddenafdeeling."

Toch scheen de zaalchef 't verstaan te hebben, want hij merkte op, dat wij ons in de vliegtuigafdeeling bevonden, waar Pander zijn bekende Baby-éénpersoonsvliegtuigen verkoopt.

„Pardon", zei mijn vrouw, „we zoeken 'n vliegtuig voor twee personen" en statig zeilde ze in de richting van de lift.

Buiten, na de hulp bij 't instijgen een verder staaltje van vrouwelijke logica:

„Ik begreep wel, dat je eerst naar Pander wilde, maar van éénpersoons moet ik niets hebben, dan ben jij voortdurend uit en kan ik toekijken.... en wie weet wat jij uitspookt, als ik eens uit ben."

„Ook één uurtje rust wordt je niet gegund", dacht ik, maar zeide: „Wil je nu naar Fokker of Koolhoven?"

Even 'n zijdelingsche blik vol argwaan: „Naar geen van beiden. Nu gaan we naar Aviolanda. Een watervliegtuig lijkt mij in ons land vol kanalen en slooten 't veiligst en dat zien van water zal jou lust in alcoholica wat verminderen."

„Hendrik, naar Rotterdam."

„In 'n watervliegtuig merk je niet, dat ze dezen weg bezig zijn te verbeteren", zei mijn vrouw, terwijl zij door een kuil dicht bij mij kwam te zitten dan in jaren 't geval geweest was.

kantooropleiding

voor officiële- en schoolexamens. laat uw kinderen een dagcursus volgen bij de reeds dertig jaar bestaande

hania scholen.

individueel onderwijs in de vakken: steno-typen, boekhouden, handelskennis, moderne talen, spaans, esperanto, correspondentie, school-schrijven enz. 5537

spreekuur maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 9.30-11.30, van 1.30-3.30 en van 7-9 aan de

school a. regentesselaan 325-327. - tel. 32456
school c. laan van meerdervoort 870. tel. 39451

„Je knieën zijn niet minder scherp dan vroeger", op een toon nóg scherper dan mijn knieën ooit geweest zijn.

Ik wreef mijn enkel, waar de scherpste Fransche hak een blauwe plek geteekend had.

Bij Aviolanda was juist een vliegtuig gereed. „Stapt u maar in, wij gaan juist een proefvlucht maken."

„In die visch... nooit! Als die duikt, word ik zeeziek en ik wil de lucht in. Hebt u er niet één, die ook op wietjes gaat?"

„Neen mevrouw, die hebben we nog niet uitgevonden."

„Nu' dan op ski's."

„Hebben we ook niet."

Hoofdschuddend betreurde mijn vrouw den weinigen vooruitgang in de vliegtuigindustrie.

„Dat komt er van als je je tijd vooruit bent", zeide zij. Overal waar je komt, zijn het mannen, die vliegtuigen bouwen. Zoiets licht en zwevends is werk voor vrouwen, daar hebben jullie geen kaas van gegeten. Ik zie er nog even van af."

Ze was intusschen moe geworden en 't kostte inspanning haar in den auto te laden.

„Licht en zwevend", zei ik hatelijk, terwijl ik naar een midinette keek, die juist voorbijging.

„Kijk naar je eigen", kwam er gesmoord uit den auto, maar dat deed ik niet. „Zullen we nu misschien naar Ford...?"

Hierop volgde zulk 'n kreet van woede, dat de chauffeur vol gas gaf.

Ik stond versteend van schrik en zag in 'n oogenblik auto met inhoud om den hoek verdwijnen.

Toen ging ik 't luchtruim in en kwam pas twee dagen later boven water.

In den trein op weg naar huis, las ik, dat de conferentie te Londen besloten had tot beperking van 't aantal duikbooten over te gaan.

„Kan ik mij begrijpen", dacht ik katterig, weg met dat vrouwenwerk! Eerst licht en zwevend en dan.... 'n kater als 'n huis... Ach, in achtenveertig uur geen druppel water gezien."

Mijn vrouw was uit, denkkelijk op zoek naar een Zeppelin.

Ik ga niet mee, wil hem desnoods betalen.

*)=ik worstel en duik onder, dit in tegenstelling met de Zeeuwsche wapenspreuk.

In deze groote industriële arena is het gevecht altijd aan den gang. De ongeduldige roep van den modernen man is: „Geef ons iets nieuws en iets beters". (De Zakenwereld).

**Het Lokaal voor
Wek. Publ. Veilingen
LEIDSCHEGRACHT 76, AMSTERDAM**

is een vertrouwde, reeds 30 jaren bestaande Inrichting, voor den verkoop van

Nette Inboedel en Kleding

TELEFOON 49900 5466

W. J. GERDING & Co.

Mak's.

Zoonoodig verkoop en afrekening binnen één week

WELKOM IN NEDERLAND!

5080

Het Crediet-Magazijn „DE RESIDENTIE" zou met genoegen Uw opdracht tot levering van Uw geheele installatie bij Uw terugkomst in het Vaderland ontvangen. Al wat „De Residentie" levert, is van eerste kwaliteit, billijk in prijs. De betaling wordt geregeld in overleg met U.

←
Crediet-Magaz. „De Residentie"
Lange Beestenmarkt 119-127
TELEFOON 15555 — DEN HAAG

Hoofdinspecteur voor 's-Gravenhage: F. J. MAHLMAN, Plaats 31a. 5069

gehaald, maar tevens frappante producten van deze verjongde nijverheid.

„Dat de kleederdrachten in dit land tusschen de Alpen en Sicilië van ongehoord rijke variëteit zijn, behoeft geen toelichting. De costuums zelf zijn in details en kleur vaak de uitdrukking van een halfvergeten locale traditie of gebeurtenis.”

Een „Instituut voor Folklore” kan dus van veel nut zijn voor ieder land, ook voor het Oostersch, dat in sier- en kleurenpracht der verschillende kleederdrachten en ornamenten zeker niet onderdoet voor het Westen. En met de gewoontefolklore, bewaard in volksfeesten, optochten, dansen, enz., hangen de nationale kleederdrachten en versieringswijzen van zelf geheel samen: met het een, herleeft ook het ander.

De zelfbesturende vorsten in den Ned.-Indischen Archipel hebben dit instinctmatig gevoeld, toen zij de volksfeesten in eere hielden. Maar nu zij een macht boven zich hebben, moet deze hen daarin steunen en in de streken, waar, na drie eeuwen overheersching, nog maar weinig overblijfselen er van te vinden zijn, trachten, den ouden geest weer op te wekken; zij 't dan ook eerst op kunstmatige wijze. Daarom was het zoo goed ingezien door den heer J. E. Jasper, de Indische jaarmarkten (*passar-gambir en -malam*), met de daaraan verbonden inheemsche feesten weder te doen herleven. Dit werk moest van overheidswege met alle kracht en macht gesteund zijn geworden, in stede van, zooals helaas vaak voorkwam, ook door onverschillige leeken, in een ongunstig daglicht te worden gesteld. Natuurlijk zijn er aan de volksfeesten ook ongewenschte uitwassen aanwezig (o.a. het dobbelen) welke in dezen nieuwen tijd vermeden en op den duur uitgeroeid moeten worden.

De correspondent van „De Telegraaf” besluit zijn artikel, geheel in onzen geest, al zijn de werken der arbeiders in Indië nog niet wettelijk vastgesteld. Hij schrijft o.m.:

„Ook hier is het parool: leiding geven en afleiden der volkskracht naar nuttige schepping. De schoolpenetratie doet in dit opzicht al heel veel, maar de semi-staatsche Vrijtijdsorganisatie zoekt voor een belangrijk deel haar doel te bereiken in het gezin zelf, waar zij weefstoelen brengt, simpele werktuigen voor metaal- en houtbewerking en goedkope materialen voor meubelmakerij, gelijk in de woningen der stadsarbeiders.

De Parijsche correspondent van „Het Vaderland” besluit zijn verslag over de plechtigheid van het hijschen der Nederlandsche vlag op het Indische Paviljoen ter Intern. Koloniale Tentoonstelling te Vincennes — hetgeen dezer dagen onder aanwezigheid van verschillende Nederlandsche en Fransche autoriteiten plaats vond — met aanhaling van Maarschalk Lautey's meening, door hem bij die gelegenheid, met nadruk geroepen:

„Het gemeenschappelijke gevaar, dat de Koloniale landen bedreigt, vormt Moskou!”

Deze meening moge op waarheid gegrond zijn, ons wil het voorkomen, dat er voor de Koloniale landen ook gevaren dreigen van inwendigen aard: als het verwaarlozen van wat in de volksziel leeft op kunstgebied, hetgeen — zelfs onwillekeurig — voedsel kan geven aan opstandige neigingen.

Ook in dit opzicht kunnen de Koloniale landen, door uitwisseling van gedachten en daaruit voortvloeiende samenwerking, veel ten goede keeren en door goed georganiseerde Internationale tentoonstellingen daartoe ieder het zijne bijdragen.

*) Zou iets dergelijks in verband met „Bocatan” ook voor Nederl.-Indië niet de aangewezen weg zijn? Red.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Britsch-Indië. — De Komintern. — Ned.-Indië.

In het *Bat. Nwsbl.* (14 en 15/8, 3de bl.) betoogt „Observator” dat alles, wat in verband staat met nationalistische activiteit, door het Bolstrevisme gesteund wordt, zelfs wanneer de beginselen eener beweging geheel in strijd zijn met de grondslagen van het communisme. De publicaties, die van Moskou emaneren, leeren duidelijk dat aan het proces in *Br.-Indië* volgens een nauwkeurig uitgewerkt plan gestaag wordt voortgearbeid. Schier dagelijks bevatten de „Prawda” en de „Izwestija”, organen van Moskou, bijzonderheden omtrent de ongeregeldeheden in *Br.-Indië* en zij constateeren met toenemende voldoening, dat Ghandi niet langer in staat is effectieve leiding aan de massa's te geven, welke laatste steeds intensiever strijdmethoden toepassen, die zuiver revolutionair en volkomen in overeenstemming met de Bolsjewistische leer zijn. In *Ned.-Indië* richt men zich in nationalistische kringen bij voorkeur op *Br.-Indië*. Men wil in dit jaar een „All-Indonesian National Congress” organiseren. De Inlandsche pers houdt zich reeds bezig met de vraag of dit congres in zijn te ontwerpen resolutie „volkomen onafhankelijkheid” zal eischen, dan wel genoegen zal nemen met het uitdrukken van de wenschelijkheid van de toekenning van „dominion Status”. Van niet geringe beteekenis is het standpunt door de Inheemsche nationalist in Nederland en het buitenland vertoovend, terzake neergelegd in een artikel in de „Indonesia Merdeka”, het orgaan van de „Perhimpunan Indonesia”, welke nog steeds de „voorpost” in Europa is van de „Indonesische” Nationale Federatie, de P. P. P. K. I. Het is van het grootste belang, dat wij in *Ned.-Indië* de voortekenen van mogelijk dreigende gebeurtenissen niet misverstaan en verwaarloozen.

Het *Soer. Hbl.* schrijft over „Indo-China” (13/8, 3de bl. Varenne), „IJsland” (4 t/m. 13/8, Villanus) en „Lourdes” (6, 9, 13 en 16/8, Zentgraaff), *De Loc.* over „De Europeesche Statenbond” (11/8, blz. 3), het *Bat. Nwsbl.* over „Het Rusland van heden” (16/8) en de *Deli Crt.* over „Oostersch en Westersch gezag” (20/8).

Overproductie en onderconsumptie.

Naar het inzicht van het *Soer. Hbl.* (15/8, 3de bl. „Alg. Commercieel Overzicht”, B) is de huidige depressie over de geheele wereld toe te schrijven aan een complex van oorzaken, welke oplossing bijna onmogelijk schijnt. Steeds wordt gesproken van *overproductie*, terwijl de kern van de zaak slechts *grote onderconsumptie* is. Azië b.v. is in hoofdzaak het productiegebied van grondstoffen en voedingsmiddelen, zooals rubber, jute, katoen, zijde, granen, koffie, thee, tabak, suiker enz. Hoe kan op redelijke gronden een vermeerde Europeesche consumptie verwacht worden van de steeds grooter wordende Aziatische productie? Europa is meer industrieel ontwikkeld. De mogelijkheid van afzet van de industriele producten is nog veel kleiner — in verband met de zeer kleine koopkracht van den doorsnee Aziat — dan afzet der Aziatische productie naar Europa. De koopkracht van 400 tot 500 miljoen Chineezen is wellicht nog lager dan die van de Britsch-Indische inboorlingen. Opvoering van de Europeesche productie, met Azië als afzetgebied voor oogen, heeft dus niet het geringste nut, tenzij men er tegelijkertijd in slaagt, om de koopkracht van de honderden miljoenen inwoners op te voeren. Houden wij thans voor oogen, wat *Ned.-Indië* praesteert ten aanzien van den *katoenen goederen-import*. Jaarlijks bedraagt die circa f 250 miljoen op 50 miljoen inwoners, neerkomende per hoofd op circa f 5 per jaar of 10 cts per week. Hetgeen geenszins een opwekkend beeld is. De kern zit derhalve niet in een overproductie, maar in onderconsumptie. Slaagt men er in, de koopkracht op te voeren, dan is er geen overproductie meer. Zoo lang dat niet gebeurt, is opvoering van de productie zinloos.

Wij verwijzen naar *De Loc.* (13/8, blz. 32 „Suikerzaken”; 16/8, blz. 30 „Centrale Banken en Prijzen”, Prof. dr. T. E. Gregory), het *Soer. Hbl.* (14/8 „Econ. en soc. aangel.”), de *Java-Bode* (18/8 „Inheemsch Bankwezen”) en de *Deli Crt.* (23/8 „De oplossing der economische wereldcrisis”).

De malaise en China.

Het Semarangse „Alg. Hbl.” (*Deli Crt.* 22/8) interviewde den heer Sowerby (uitgever van de „China Journal”), die Java bezocht. De heer Sowerby was niet uitgepraat over al het moois, dat hij in *Ned.-Indië* te zien had gekregen en was verbaasd, dat er buiten Indië zoo weinig van ons schoon eilandrijk bekend is. Vooral maakte de rijkdom van den grond op hem indruk. Verwonderd was hij te vernemen, dat ook Java zwaar te lijden had van de *economische depressie*. De suikermarkt o.a. is overvoerd; er zijn geen koopers. Dicht bij Java ligt China, dat zoo goed als geen suiker gebruikt. Iedere man, vrouw of kind, is dol op zoetigheid, maar zij beschouwen het als een onbereikbare luxe. Daarom stond de heer Sowerby er verbaasd over, dat de Java-suiker-industrie zoo weinig aandacht schenkt aan haar verkoopsorganisatie. De Chinese bevolking moet z. i. opgevoed worden in het gebruik

van *Java-suiker*, in verschillende vormen. Een goed voorbeeld wat bereikt kan worden met een goede campagne levert de British American Tobacco Co. Deze maatschappij is een geweldige reclame-campagne begonnen over geheel China, heeft overal hare agenten gezonden met monsters enz. en heeft het volk geleerd om afstand te doen van haar goedkope pijpje, ten behoeve van de buitenlandsche cigaret. Nu worden de B. A. T.-cigaretten in elke stad, dorp of gehucht gerookt, tegen prijzen 15 maal hooger dan wat zij oorspronkelijk rookten. Hetzelfde deden de groote olieproducenten, zoodat geen Chinees thans buiten zijn olielampje kan. Iedere Chinees eet Sun Maid-rozijnen; met ieder-schip worden kisten vol sinaasappelen aangebracht. Hoe heeft Amerika dat bereikt? Indien de Java-suikerindustrie de Chinese markt zou kunnen veroveren en ontwikkelen, zou zij de rest van de wereld aan andere suikerproducerende landen kunnen overlaten. China zou dan meer kunnen gebruiken dan Java produceeren kan, terwijl er nog niet gesproken is over andere Ned.-Indische producten, z. a. thee, koffie, rubber, kinine, tabak, enz.

De Regeering en de aanslagen in de cultures.

Het *Bat. Nwsbl.* (13 t/m. 19/8) geeft Verslagen van de Zittingen van den Volksraad.

De regeering-gemachtigde voor Justitie, de heer Schrieke, sprak o.m. over „Verhoudingen in Deli” (*De Loc.* 12/8, blz. 17). Wat de moordaanlagen in de cultures betreft, deelt de Regeering de verontwaardiging over deze misdaden; zij heeft alles gedaan wat zij kon om ze te voorkomen. De voorgestelde executie in kort geding, de ophanging binnen drie dagen van de moordenaars, deed spr. opmerken, dat hij dankbaar is, dat dit onder het Nederlandsch recht niet mogelijk is. Er moet orde en tucht zijn op de ondernemingen. Spr. legde er hierbij vooral den nadruk op, dat het drijfsysteem van bovenaf, met het slaan en schelden, moet worden verlaten. Dezelfde aandacht, die van ondernemerszijde wordt gewijd aan de tabak, het zaad, het blad en de verpakking, zal evenzeer worden gewijd aan de typisch menschelijke eigenschappen van assistent en koelie! In rustig overleg moeten we trachten het aanslagen-euvel te doen verdwijnen. Wat de besprekingen van de ondernemers met de regeeringsorganen betreft, juichte spr. de samenwerking van harte toe.

De heer Zuyderhoff bleef gelooven, dat snel recht in deze de voornaamste oplossing is. Tegen de verworping over de geheele linie zal de Regeering moeten optreden.

De heer Bruineman constateerde het feit, dat er altijd conflicten zullen zijn en dat die nooit tot moord en doodslag mogen leiden. Spr. deed een beroep op de Inlandsche pers, de volksleiders en zijne medeleden om dit eenvoudige begrip aan de koelies duidelijk te maken.

Wij vestigen de aandacht op de *Deli Crt.* (18/8 „Mr. Fruin en de assistenten”, N. v. d. D.; 22/8 „Deli een tweede Suriname”; 23/8 „Ned.-Indische deskundige naar Amerika”; 19/8 „Onderhoud met Dr. Haga”, *De Loc.* (14/8, blz. 1 „Genève”, over Gedwongen Arbeid), de *Java-Bode* (15/8 „De Internationale Arbeidsconferentie”), het *Soer. Hbl.* (14/8, 3de bl. „Koffiediefstallen”), het *Bat. Nwsbl.* (13/8 „De Indische Arbeidsconferentie”; 16/8 „Grondbezit voor den Indo-Eur.”; 19/8 „Edeleer Van Sandick”, over de aanslagen).

De Volkstelling-1930.

Dr. W. Broks hield te Semarang een lezing over de aanstaande volkstelling in Ned.-Indië (*De Loc.* 15/8, blz. 19). Het instituut der volkstelling is al zeer oud; de Babyloniërs, de Perzen, de Egyptenaren, de Joden, de Grieken en de Romeinen hebben allen hun tellingen gehad. In den loop der eeuwen is het instituut blijven bestaan, niet immer echter in dezelfde gedaante. In Ned.-Indië kunnen wij geen moment-telling alleen houden, omdat het publiek in Europa alfabeet is en in Indië grootendeels analfaabeet. Van 22 September tot 5 October zal een periode-telling plaats hebben, gevolgd door een moment-telling op 7 October met het uitsluitend doel: *het verzamelen van gegevens, noodig voor een goed bestuur*. Het gaat dus wel om het getal, maar vooral om het gehalte en den aard der bevolking. In de laatste tien jaren veranderde Ned.-Indië aanzienlijk; er hebben kolossale verplaatsingen plaats gehad, van eiland naar eiland en van het binnenland naar de groote steden, en groot is de verandering ook op intellectueel gebied. Wanneer een regeering het aantal harer onderdanen niet kent, maakt zij ernstige fouten. De kwaliteit, de soort van menschen, hun opleiding, hun werk, de neiging tot verhuizen, hun godsdienst, dit alles is van overwegende beteekenis voor een goed bestuur. De telling van 1920 was wel

INST. SANDERS 47 SPUI 47
TELEF. 10602
DEN HAAG

In 26 LESUREN garanderen wij U het vlot spreken, verstaan en schrijven van iedere taal. Ruim 1000 Dankbetuigingen van H.H. Verlofgangers dagelijks ter inzage 5344

DE KEUZE UWER
MEUBELEN IS NIET
VOLLEDIG, ZOO U
ONZE TOONKAMER
NIET HEBT GEZIEN

**MEUBELFABRIEK
MESKER**

PARKSTRAAT 10
DEN HAAG

5407

veel beter dan die van 1905, maar men had nog niet in voldoende mate de beschikking over alfabeten voor tellers, hetgeen thans in 1930 wel het geval is. Over geheel Indië zijn thans 2500 kisten (van 250 K.G.) met vragenlijsten verzonden. De inhoud der lijsten omvat allereerst vragen om het aantal mannen en vrouwen vast te stellen, hetgeen noodig is voor de Regeering in het algemeen. Spr. haalde voorbeelden aan, hoe men zich bij hulpverlening bij hongersnood in het zielelental vergiste. Gevraagd wordt naar het gezinshoofd, om iets te weten te komen van het gezin in de Inheemsche maatschappij. In de Preanger is een groot gezin niet frequent, maar op Madoera en in de Bataklanden is het regel, als men twaalf kinderen heeft. Dan moet men vragen naar den burgerlijken staat: ongetrouwd, getrouwd, weduwnaar, weduwe, gescheiden? Naar het vrouwental, om een inzicht te krijgen in de polygamie. Dan naar den leeftijd, maar niet in jaren. De bevolking wordt daartoe verdeeld in drie groepen: kinderen, die niet alleen kunnen loopen, onvolwassenen en volwassenen. Een moeilijke vraag is die naar de bronnen van bestaan, waardoor vast te stellen zou zijn hoe het aspect van de Inlandsche maatschappij zich heeft gewijzigd sinds de tani niet meer de Inlander is. Gevraagd wordt verder naar het alfabetisme; er zijn veel meer alfabeten dan we weten. Dan een onderwijsvraag, welke beoogt een onderzoek naar het rendement van het onderwijs. Vragen naar het district, waar iemand woont en geboren is, en naar gebreken, als volslagen blindheid en doofstomheid. De godsdienstvraag wordt om allerlei redenen op Java den Inlanders niet gesteld. In November verwacht men het belangrijkste deel van het materiaal bijeen te hebben; dan wordt alles van de lijsten overgebracht op ponskaarten. Elk gegeven van ieder individu komt op een aparte ponskaart. Er zijn 50 à 60 miljoen ponskaarten noodig, want het aantal zielen wordt geschat op 55 miljoen.

De Loc. vertelt van „De bestuurshervorming in de B. G.” (14/8, blz. 8) en „De strafrechterlijke gelijkstelling der Chineezers” (blz. 18 en 29, het *Bat. Nusb.* van „Bestuurshervorming op Bali” (14 en 15/8), het *Soer. Hbl.* van „Resident en Regenschapsraad” (14/8, 2de bl.).

Heerendienst en Militieplicht.

In den Volksraad drong de heer Van Lonkhuyzen aan op het afschaffen, althans verminderen, van de *Europeesche militie*. Spr. vroeg of de zware eischen, welke door die militie worden gesteld aan het economisch leven, wel in overeenstemming zijn met de resultaten voor de legersterkte. Zij kost de J. C. J. L. een ton en de K. P. M. drie ton per jaar, alleen voor wat herhalingsoefeningen. In totaal berekende spr. de kosten der militie voor de Europeesche samenleving op acht miljoen 's jaars.... De bezwaren voor de Indische miliciens zijn veel grooter dan die voor de miliciens in Nederland. Spr. zou reeds blij zijn met een geleidelijke vermindering van de militie. (*De Loc.* 11/8, blz. 4).

De Loc. (19/7, blz. 33 „Putten” en 12/8 „Heerendienst”) wijst op de oude instelling der „hand- en spandiensten” te Putten en op de *militieplicht* der Europeanen in Indië, om met allen nadruk vast te stellen, dat van ongelijkheid en bevoorrechtiging van den Europeanen tegenover den Inlander in Indië, op wien de verplichting van *heerendienst* rust, geen sprake is. Men zal h. i. moeten zoeken naar een middel, om de militie minder drukkend te maken en er naar moeten streven om iedere verkeerde en ongelijke werking van de heerendiensten weg te nemen.

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

Het Mal-Chineesche blad *Radio* van 14 Juni geeft een beschouwing over de publieke belangstelling in Nederland en Indië, voor het vraagstuk: „Indië los van Nederland”. Men kan de bladen in Nederland wel beschouwen als de stemmen uit het volk. De in Indië gevoerde vertrouwenspolitiek ondervindt veel critiek. Volgens den heer Zentgraaff is er in Nederland een sterke linkse strooming die Indië onmiddellijk de vrijheid wil geven. De heer Z. acht dit gevaarlijk. Mr. Kindermann verklaarde dat in Nederland het idee veld wint dat het bezit van koloniën strijdt tegen het zelfbeschikkingsrecht van een volk. Het optreden van den heer Thamrin op de Lebaran-receptie noemde Mr. Dr. Westerman een gevaar voor het gezag. De blanke pers ziet in de huidige gebeurtenissen de schaduw van komende. En daar zij steeds beducht is voor haar eigen belangen, ziet zij spoken op klaarlichten dag. Natuurlijk hebben de huidige kwesties naar oor-

NEUTRALE SCHOOLVEREENIGING „SWEELINCKSCHOOI”

1ste SWEELINCKSTRAAT 22-24 - DEN HAAG

MEISJESSCHOOL VOOR LEERLINGEN VAN 6 TOT PLM. 19 JAAR - KLEINE KLASSEN

L. O. met Fransch en Handenarbeid MULO opleiding A. en B. Hoofd, Mejjuffrouw M. A. G. STEFFELAAR
Inlichtingen verstrekt gaarne Mevrouw E. CH. STAMM'LER-BÖTTGER, gewezen Directrice der 1ste Lagere Meisjesschool, Koningsplein, Oost. Weltevreden, Schuytstraat 217, Den Haag. 5100

zaken, doch schrijver meent dat men den loop van het nationalisme in het Oosten op geenerlei wijze zal kunnen stuiten. Alleen een isolatiepolitiek zou dit misschien kunnen bereiken, doch hierin schuilt groot gevaar. Daarom volgt de Regeering de vertrouwenspolitiek. Het is echter geheel verkeerd, te denken dat de vertrouwenspolitiek het toelaten van destructieve elementen beteekent. Dan zou men immers geen Digoel, doodstraf en bis- en ter-artikelen noodig hebben. De vertrouwenspolitiek voorkomt hier gebeurtenissen als in Indo-China en Hindoestan.

In de Mal-Chineesche *Sinar Sumatra* van 3 Juni wordt gewezen op het gevaar voor een wederopleven der roode beweging in verband met hetgeen de telegrammen melden over de publicaties in de *Mémories* van Bessedowsky aangaande door de leiders der koloniale afdeling van de Komintern ontvangen instructies voor een nieuwe communistische actie in Indië, daar dit land er beter voor geschikt wordt geacht dan Indo-China, waar de Regeering er met geweld tegen optreedt, terwijl bovendien Frankrijk het Sovjet-Rusland moeilijk zou kunnen maken. Nederland zou niets kunnen doen.

Na de — met geweld gedempte — communistische oproeren in Indo-China, de Philippijnen en Formosa te hebben gereleveerd, welke voldoende het slechte van het communisme hebben aangetoond, zegt de redactie het de plicht der N-Ind. Regeering te vinden om er voor te waken dat het roode gevaar Indië niet meer binnendringt; er is geen heil van te verwachten.

Nu is Britsch-Indië aan de beurt en men weet niet wat Indonesië nog te wachten staat. Niet alleen de Europeesche, doch ook de Chineesche en Indonesische pers zouden gewis niet gaarne die beweging weer invloed zien krijgen en het is niet alleen de plicht der Regeering, doch ook van het publiek om het binnendringen daarvan tegen te gaan. Tusschen Regeering en publiek moet in dat opzicht samenwerking bestaan.

De Regeering moet geprezen worden om haar waakzaamheid, bewijzen waarvan de redactie ziet in het terugzenden naar China van agenten der rooden in Singapore; zij betreurt evenwel het feit dat nog vele autoriteiten geen onderscheid weten te maken tusschen roode extremisten en nationalist. Het roode gevaar kan in Indië geen goeden voedingsbodem vinden omdat de massa des volks al gezien heeft hoe 't al wat goed is bederft. Het roode gevaar kan gekeerd worden als de Regeering gematigd optreedt en als de autoriteiten maar niet lukraak de volksleiders met den naam „communist” bestempelen.

Ook de pers en vooral de Europeesche, moet die medewerking verlenen. Als de Europeesche pers voortgaat met haar gestook, is het duidelijk dat zij geen samenwerking zoekt, doch verwijdering wil brengen tusschen volk en Regeering. En dan pas kunnen buitenlandse invloeden vat vinden op de bevolking, met kwade gevolgen, niet alleen voor het volk, maar ook voor de Regeering.

In verband met den verkiezingsstrijd voor de gemeenteraden te Batavia en Soerabaja en de verschijning der *Vaderlandsche club* in de arena, onderscheidt de *Keng Po* van 1 Juli twee stroomingen in de *Hollandsche partijen*:

Ten eerste van hen die overtuigd zijn deze Koloniën te kunnen blijven handhaven door de andere bevolkingsgroepen, n.l. de Indonesiërs in de eerste plaats, voor zich te winnen.

Ten tweede van hen die aangetast zijn door de angstschose, belichaamd in den geest der P. N. I.

Dit verschil veroorzaakt natuurlijk een scheiding onder hen zelf. We weten echter dat hun streven hetzelfde is, de eersten bewandelen alleen den diplomatieken weg, als het noodig is met de taktiek van „geven en nemen”, terwijl de laatsten openlijk te werk gaan: het gezag krachtig handhaven en.... de ijzeren hand gebruiken. Beiden willen deze koloniën blijven bezitten.

De *Vaderlandsche Club* heeft echter ronduit verklaard de ijzeren hand te zullen gebruiken. Daarvoor moet men dankbaar zijn. Zoo'n openlijk karakter is meer waard dan een valsche. De andere partij weet dan wat er bedoeld wordt, geheel anders dan bij die *Hollandsche vereenigingen* die het etiket „vriend” gebruiken, doch waarvan de inhoud niet minder bitter is dan kinine. Voor den vogel is het resultaat toch hetzelfde: gedood door een schot of gevangen door het zoet gefluit van den vogelaar. Het resultaat in beide gevallen is naar de braadpan.

Winnen of verliezen, velen weten nu dat de *Vaderlandsche Club* vanaf dit jaar een positie wil hebben in de Raden, waarin ze dreigt met een krachtige gezagshandhaving. Behalve dat, is nu ook tegelijk bewezen dat er inderdaad een *Hollandsche nationalistische partij* bestaat en dat die sterk is. Dit feit is natuurlijk ook een prikkel voor de geregeerden, want het zou een

GEBR. VAN OOSTERHOUT - BREDA

GINNEKENSTRAAT 139 — BOSCHSTRAAT 10
TOLBRUGSTRAAT 12 — CERESSTRAAT 30
GINNEKENWEG 138 5291

KOLONIALE WAREN - COMESTIBLES - FIJNE VLEESCHWAREN - WIJNEN - ZUIDVRUCHTEN

eigenaardige logica zijn wanneer de geregeerden een nationalistischen band bezaten, doch de geregeerden niet.

Intusschen, als die rassentegenstelling nog scherper wordt, dan weet men dat de *Vaderlandsche Club* niet weinig daartoe heeft bijgedragen.

De *Pewartia Deli* van 2 Juli zegt dat velen zich ongerust hebben afgevraagd of de politieke onrust in Indo-China naar Indonesia zal overslaan. De Regeering heeft hierop met de huiszoekingen een van ongerustheid getuigend antwoord gegeven. Uit de jongste verklaringen daarover bleek echter dat de P. N. I. niet tegen art. 108 gezondigd heeft. Ir. Soekarno c.s. kunnen alleen op art. 153 vervolgd worden. Het blad vraagt zich af waarom met de behandeling van die zaak een half jaar gewacht is. Snel recht ware beter geweest. Het blad beseft echter wel dat de positie der huidige Regeering moeilijk is. In heel Azië is de vrijheidsbeweging ontwaakt. Het ontstaan der verschillende nieuwe Europeesche vereenigingen is hiervan het gevolg. Doch de kreet: „Pas op voor het communisme” heeft alleen effect wanneer deze geuit wordt door de Indonesiërs zelf. Dit roode gevaar kan alleen geweerd worden als de Europeesche pers haar houding verandert. In de *Deli Crt.* wordt den Europeanen op het hart gedrukt zich te doen respecteren. Dit nu moeten de Indonesiërs ook doen.

Hetzelfde blad bespreekt het door enkele ethici in Indië geopperde plan tot „verindianisering” der bedrijven. Of het den heeren van „De Stuw” werkelijk ernst is met hun wenschen, laat schrijver aan henzelfen ter beantwoording over; of echter wel vele andere Nederlanders het er mee eens zullen zijn, is gemakkelijk te raden. Een feit is het dat in de laatste 15 jaren vele betrekkingen bij het Gouvernement door Indonesiërs bekleed worden. Alleen de hoogere, Europeesche bestuursbetrekkingen staan nog niet open voor Indonesiërs. Ook bij leger en vloot is dit het geval. De Regeering behoeft nu nog slechts wat meer vertrouwen in de Indonesiërs te stellen en ook hier zullen zij een leidende positie kunnen innemen. (Een weinig meer zelfkennis en bescheidenheid zou hier niet schaden! Red.) In de particuliere diensten, vervolgt schrijver, zal dit niet zoo gemakkelijk gaan. Het kapitaal is in handen van „sana” en dit zal zich zijn broodje niet laten ontnemen. Het doel van „De Stuw” zal niet bereikt worden en zal alleen de Nederlanders doen lachen. De Indonesiërs zullen op economisch gebied niets zijn zoolang zij niet zelf eenige macht in handen hebben. (Weer zoo'n *averechtsche opvatting!* Welke hindernis belet den „Indonesiërs” thans om zich op economisch terrein onbeperkt te ontplooiën? Red.)

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redactie van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's-Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouweekblad voor Ned.-Indië.

Uit nr. 6 van 9 Aug.: Het hart van den boom. Onderzoek middels X-stralen (door middel van X-stralen, om het goede Nederlandsch te gebruiken is men erin geslaagd, volgens de „Literary Digest” te New-York, om vast te stellen, in hoeverre de kern der boomen gezond is). — Kalkarsenaat vergeleken met loodarsenaat als bestrijdingsmiddel tegen rupsen in *Deij-tabak*, door dr. J. Kuyper (loodarsenaat blijft voorloopig het aangewezen bestuivingsmiddel). — Een nieuwe methode voor vervaardiging van rubbervoorwerpen door indompeling (een uitvinding van The Anode Rubber Comp. Ltd. Octrooiaanvraag no. 40168 Ned. van 15 Juli, volgens de agglomererende dospelwerk-wijze). — De wereldooft aan klappernoten (volgens „The Malayan Agr. Journal van Juli blijkt uit de door het Imperial Institute te Londen aangehouden statis-

„THE COLUMBIA HOUSE“

LAAN VAN MEERDERVOORT 99

TELEFOON 32151

Eenig geautoriseerd speciaal Agentschap voor

Columbia Grafonola's

en Records

in 's-Gravenhage

5333

Catàlogi wordt op aanvraag gaarne toegezonden
Zendingen naar Nederlandsch Oost-Indië

tieken dat de Philippijnen en Ned.-Indië voor 2/3 van de totale wereldvoorziening zorgen.

Economisch-Statistische Berichten

Sumatra-Hervorming is de titel van een artikel van prof. C. van Vollenhoven in nr. 767 van 10 Sept. (het artikel behandelt 6 punten, n.l.: 1. de rol der Staten-Generaal; 2. wat de beraamde hervorming wel moet wezen; 3. wat de beraamde hervorming niet moet wezen; 4. de gevaren van het regeeringsplan; 5. de weg der tot Sumatra beperkte hervorming; 6. de daad der Staten-Generaal. Loopen de zaken gelijk men voorshands moet verwachten, dan kunnen de Staten-Generaal te staan voor een recht duidelijke keus.

„Aan den eenen kant: vóórop ingrijpende verbouwing van het bestaande bestuurtoestel (Europeesch en inlandsch) over alle buitengewesten, instelling van nog onbekende en onbepaalde gouvernementen volgens „het eenmaal aangenomen stelsel“ in alle buitengewesten, — met staatkundige organisatie van Sumatra slechts op den achtergrond (voor zoover daarvoor te zijner tijd geld en werkkraft zullen over zijn). Zelfs bij een gelijktijdig doen aanvatten van de beide werktaken zouden geld en werkkraft vanzelf gezogen worden naar de eerste werktak, „de ambtelijke“.

Aan den anderen kant: vóórop staatkundige bewerktuiging (waar de tijd om roept) van één groot eiland — maar dan ook loslating voorshands van een stelselmatig hervormen van al de rest, en met ambtelijke herorganisatie — indien subsidiair gewenscht — slechts op den achtergrond. De uitkomsten, op Sumatra gewonnen, model en les voor wat straks ondernomen worden zal op Celebes en elders.“

Eigen Haard

Nr. 37 van 13 Sept. Redelong-Estate (Takengon) Atjeh, door M. D. W. (wat hier in enkele jaren is bereikt, verdient stellig een superlatieven trots, verdient, dat wij Amerikaanschen lof toezwaaien aan die luttele Hollanders — immers slechts één administrateur, één hoofdassistent en 2 assistenten — die met aanvankelijk zoo moeilijk werkvolk Atjeh's rimboe op honderd K.M. van een eersten beschavingscontact-knop — Bireuren —, in Redelong-Estate herschiepen).

De Indische Culturen (Teysmannia)

Nr. 16 van 16 Aug.: Rhynchostylis Bl. door H. J. Wigman (een boomorchidee, waarvan 4 soorten bekend zijn). — Merkwaardige en Bekende en Indische planten in woord en beeld, door ir. Z. Kamerling (de Caesalpinia Bonducella, de knikkerplant, die op elk zandig strand in de tropische zone voorkomen. De loodkleurige zaden noemt men in het negerengelsch: Awari siri, waarvan etagerevoorwerpen en amuletten worden vervaardigd. De volksnaam in Suriname is volgens Splitgerber: „Nickeri“ ontleent de rivier daaraan haar naam? De plant ontleent zijn naam aan Andrea Caesalpinio, een Italiaan — 1519—1603 — een grondlegger der wetenschappelijke plantkunde. De andere plant is de Terminalia Catappa, de amandelboom. Beide soorten zijn opmerkelijke strandplanten). De Sojaboom, door prof. dr. A. Zimmerman (een omstandige studie van deze plant, teelt en productie).

De Indische Mercur

Nr. 38 van 17 Sept.: Dr. H. C. Prinsen Geerligts deelt mede, dat nu het suikerriet op Réunion door de mozaïkziekte is aangetast, het proefstation van St. Denis moeite doet om van het Alg. Synd. van Suikerfabrikanten in N.-I. verlof te krijgen een aantal bibits van PO J. 2878 te mogen uitvoeren met bestemming naar Réunion, teneinde de suikerindustrie te redden, zooals in het jaar 1848 Java haar reeds gered heeft, toen ook in dien tijd de suikervariëteit, die men toen aanplante, door ziekte was geteisterd.

De Indische Post

„Het Medisch Tuchtrecht“ in nr. 33 van 16 Aug., jaren geleden is in Indië door de pers aangedrongen op het instellen van een medischen tuchtraad. Nu deelt de regeeringsgemachtigde voor den Dienst der Volksgezondheid mede:

„De Regeering (bedoeld is natuurlijk de Indische) overweegt thans in hoeverre het mogelijk en wenschelijk moet worden geacht de nieuwe Nederlandsche be-

palingen op het medisch tuchtrecht hier te lande na te volgen.“

Bij de installatie van het eerste college voor medisch tuchtrecht en de oplossing van geschillen te Amsterdam zeide de voorzitter, mr. B. de Gaay Fortman:

„De grootste kracht van een wet, als waarvan hier sprake is, schuilt in het voorkomen van overtreding“, zoodat de verwachting wordt uitgesproken, dat men in Indië spoedig het bruikbaar voorbeeld uit Nederland zal volgen.

De Indische Verlofganger

van 12 Sept. nr. 6 publiceert een onderhoud van het N. v. d. D. in N. I. met den heer J. G. Hoekman over: De herziening van het verlofsreglement. Verdwijning ras-criterium. — Chineesche doodencultus, door S. Kalff.

De Kracht (orgaan van den Sumatra Cultuurbond).

nr. 18 van 16 Aug. Gouverneur van Sandick, Edeleer (Weinig woorden, doch daden, hierin ligt uw grootste verdiensten, zei ir. Steinmetz in den Cultuurraad). — Een koloniale aangelegenheid van den eersten rang. (Omzetting concessies in erfpachten ter S. O. K.) II.

Landbouw en Veeteelt

Nr. 2 van 8 Aug.: Stamboekvaarzen bestemd voor N. I. door 't Hoen. — De Passar Gambir Jubileumskampioenschaps Honden Tentoonstelling op 31 Aug. (te Weltevreden, anders gezegd te Batavia).

Morks Magazijn

Septemernummer: Slavenleven in Suriname in de 17de, 18de en 19de eeuw, door L. C. Vrijman (een rijk verlicht historisch overzicht, dat van een grondige studie van het vele materiaal getuigt. De onmenselijke wreedheid vervult ons met afgrijzen. Zegen op den arbeid, door slavenhanden gedwongen tot stand gebracht, heeft er in Suriname niet gerust. De schrijver zegt, dat volgens het verhaal (welk verhaal?) Suriname onder Engelsche vlag door Crynssen is veroverd, hetgeen de redactie vermoedelijk een legende noemt. Wij mogen verwijzen naar de gedocumenteerde uiteenzetting over dit punt van F. Oudschans Dentz in de N. Rott. Courant van 7 Sept. 1928, Avondblad A: „Suriname onder valsche vlag veroverd?“ Fabel geen feit, welke door den heer H. P. Geerke wel is waar is tegengesproken in het avondblad A van den 13den d. a. v., maar zonder eenig bewijs. Ook de Encycl. van Ned. W. I. deelt 's heeren Dentz' opvatting, die verwijst naar het zeldzame geschrift „Waerachtig Verhaal van de Heerlycke overwinning van Pirmeriba“ enz., dat de heer Geerke ter betere raadpleging wordt aanbevolen).

De Mijningenieur

Afl. 8 van Augustus: De Trias ten Zuiden van Sawah Loento, door dr. ir. James M. W. Nash. — Over eenige nieuwe vondsten van graniet en trias in de Beneden-Rokan en Midden-Siak streken en hare beteekenis voor de tektoniek en Midden Oost-Sumatra, door ir. L. J. C. van Nes.

Nieuw Nederland

Van September behandelt het onderwerp: Hollandsche landbouwers naar Suriname en verwijst daarbij naar Curaçao. — De heer J. Veerema schrijft over: Europeesche Volkplantingen in de keerkringen.

Onze Aarde

September. De Papoea's van het Sentani meer, door J. C. Lamster (op Noord Nieuw Guinea. Fraaie foto's van prauwen, met snijwerk versierde palen van woningen, tatoeëring, fetisbeelden, grafkleedjes, tempels en paalwoningen verduidelijken het artikel).

De Planter

Nr. 464 van 18 Aug. Als voorzorgsmaatregel in verband met komende werkloosheid heeft de vakvereniging voor assistenten in Deli een fonds gevormd en uit de bondskas f 10.000 beschikbaar gesteld. — De tweede conferentie op het kantoor van arbeid (van vertegenwoordigers der verschillende bij de arbeids-toestanden in de cultures betrokken instanties).

Politiek Economisch Weekblad

Uit Nr. 51 van 17 Sept. Samenwerking in de koffiebereiding in Suriname (naar aanleiding van een artikel van Th. Waller in Suriname). De proef-koffie-installatie-Fernandes (die 12 Sept. is verscheept en waarop groote verwachtingen worden gebouwd). — De Inlander als werkmán, door dr. R. Broersma.

Het Vaderland

In het avondblad van 9 en 11 Sept. een artikel van den gep. kol. N. I. Leger H. M. Luchsinger: Een onbevoegd beschuldiging van het Nederlandsch-Indische Leger. (Hoe de redactie van Kerk en Vrede haar lezers voorlicht en Hoe in het Volk de lezers worden voorgelicht. Ons Indische leger kan in alle opzichten en vooral wat betreft humaniteit den toets der vergelijking met alle andere koloniale legers doorstaan).

ZENDINGS- EN MISSIEBLADEN.

St. Claverbond. Sept. Indonesische studenten in Nederland. — De modderbandjir van Likasan, door

A. de Kuyper. — Bij de hervatting van het luchtpostverkeer Amsterdam-Batavia, door C. van der Geul.

Medisch Missie Maandblad. Sept. Medische Missie-Statistiek. — Vergiften van Ned.-Indië. — Bamboeharen, door D. H. Ahrends.

Nederlandsch Zendingblad. Sept. Goed nieuws van Siau (een der Sangireilanden waarop 30 Jan. de Chineesch Hollandsche school is geopend). — Een bezoek aan Garoet, door G. Storm. — Onze Fröbelschool (in Batavia van de Evang. Chin. gemeente), door A. K. de Groot. — Huwelijken in Posso, door Alb. C. Kruyt. — Een Zendingstaak voor leeraren M. O. door J. M. S. Baljon (een roepstem komt uit Malang).

Ons Suriname. Nr. 6: Waar het verleden en het heden elkaar ontmoeten, I. Anderhalve eeuw geleden. II en Heden. — Grepen uit enkele jaarverslagen.

Het Zendingsblad v. d. Geref. Kerken in Nederland. Sept. Werk onder de Javaasche vrouwen.

BOEKENSCHOUW.

Verlag omtrent den toestand van het Museum voor Land- en Volkenkunde en van het Maritiem Museum „Prins Hendrik“ te Rotterdam over 1929. Een keurig verzorgd verslag met fraaie afbeeldingen verlicht, waarin staan opgesomd de talrijke schenkingen en aanwinsten door aankoop, zoo van museum als van boekery. Het aantal bezoekers is stijgende. Van een samensmelting met het Nat. Scheepvaartkundig Museum is nog niets gekomen.

Publicaties van de Hollandsch-Inlandsch Onderwijs-Commissie. Nr. 5: De sociale en geografische herkomst van de Westersche opgeleide Inlanders en nr. 7. De geografische verspreiding van het onderwijs in N. I. en de nog wachtende taak op onderwijsgebied. Met 14 grafische voorstellingen. Kolff en Co., Weltevreden.

De Zorg voor de Volkshuisvesting in de Stadsgemeenten in Ned. Oost-Indië, in het bijzonder in Semarang, door dr. ir. G. Flieringa. Nijhoff. f 10.—

Pranatijsira, een Javaasche liefde. Uit het Javaansch vertaald door C. C. Berg met medewerking van M. Prawiroatmodjo. Uitg. C. A. Mees, Santpoort. f 3,25 (f 4,25).

Suriname

Men weet in Suriname feest te vieren. Onder het hoofd „Een Koninginneweek van negen dagen“, schrijft de N. R. Crt. van 19 Sept., Ochtendblad A:

„Dat men te Paramaribo, ondanks de sombere klanken die vandaar steeds over den oeconomischen toestand vernomen worden, nog wel van feestvieren wil weten, bewijst het programma van de Koninginneweek, dat, als bijlage van De West, een halve pagina beslaat. Het was een week, die op Donderdag 28 Augustus begon en op Zaterdag 6 September eindigde. Wedstrijden van allerlei aard, taptoe, illuminatie, vuurwerk, parade, recepties, matinees, kermis, vermakelijkheden, auto-corso, boottochtjes — er was geen eind aan de feestelijkheden. Voor de kleine luyden was zeker een belangrijk

Als 't u belijft
mevrouw!

N.V. VEREENIGDE BAKKERIJEN
DE HAAGSCHE BROODFABRIEK EN DE OUDE VETTE HEN
495
DAGELIJKSCHE BEZORGING DOOR DE GEHELE STAD

DAMESSTOFFEN
ZOWEL
VOOR DE TROPEN
ALS VOOR HOLLAND

BOTHE
Keepestraat 21 Den Haag

STALEN WORDEN TEN
SPOEDIGSTE OP AANVRAGE
FRANCO GEZONDEN
DOOR GEHEEL NEDERLAND

5014

LOUIS KORIJN & Co.

Anno 1880

5516

Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Heerengracht 418

Bijkantoor: 's-GRAVENHAGE, Mauritskade 1

Telefoon 15960 (3 lijnen)

Haagsche Beurs, Telefoon 10616

EFFECTEN - COUPONS

Familie-Pension Zaalberg van Zelst

De Laressestraat 5-7 — AMSTERDAM

Aanbevolen adres voor Indische familiën.

Ruime Appartementen. — Centrale Verwarming

Warm en koud stroomend water op alle kamers.

Ruime Badkamers

5390

Momenteel beschikbaar groote gemeub. Suite.

J. S. Fetter & Co.

Objets d'Art et de Luxe

Amsterdam (Holland) 79 Weteringschans

5371

nummer: levensmiddelen-uitdeeling aan ruim 4800 personen. Tot de traditionele nummers behoorden: hulde van de marktvrouwen in nationaal costuum met Koninginnehoofddoeken met rood-wit-blauwen rand aan den vertegenwoordiger van de kroon. Tot de typisch Surinaamsche nummers viel zeker ook te rekenen een wedstrijd van bereden steenzels. Bijna iederen dag optocht van de schoolkinderen. De voetbalwedstrijden werden ook na de lange feestweek voortgezet. Uithoudingsvermogen is er daarginds nog wel."

Van den wedstrijd tusschen Boschneger korjalen geeft „De Telegraaf" van 18 September een mooie prent.

Reclame maken verstaat men daar ook.

Een vriend te Paramaribo zond ons een aardige verzameling reclame-bladen, uitgegeven op den 50-sten verjaardag van onze Koningin. De uitgave van G. Bettencourt & Co. Ltd. munt daarbij zeer uit. Op den omslag een mooi portret van de Koningin.

De wd. gouverneur heeft twee ontwerpen ingediend, strekkende tot uitvoering van artikel 115 van het regeeringsreglement van Suriname, inzake waterschappen. Plaatselijke incidentieele regelingen bestonden er reeds.

Het tot stand komen van een meer algemeene regeling was echter urgent geworden. Vooreerst voor het district Nickerie, waar groote en belangrijke polders bestaan zonder dat voor de samenwerking van belanghebbenden regelen gesteld zijn. Daarnaast wordt het tot standkomen van een algemeene waterschapsregeling ook voor andere deelen van Suriname van groot belang geacht. Het grootste deel der districtsbevolking woont thans als kleine landbouwers in polders en de ontwikkeling in deze

Wissel- In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië

AMSTERDAM. (C)

Keizersgracht 255

Telefoon 31290, 35290 en 36290

CURAÇAO

CARACAS

VENEZUELA

Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika

5476

Incasseringen
Handelsinformaties
Rembours- en
Document-Credieten

richting gaat steeds verder. Vast staat, bovendien, dat afzonderlijke polders voor de afzonderlijke kleine landbouwers, zooals deze vooral langs de Saracca voorkomen, in waterstaatkundig en economisch opzicht zeer ongewenscht zijn, zoodat welbewust aangestuurd moet worden op samenvoeging tot groote complexen. Al verder wordt gewezen op de percelen der Hollandsche boeren bewesten Paramaribo, wier gemeenschappelijke waterstaatkundige belangen door het ontbreken eener wettelijke regeling zeer onvoldoende behartigd worden. Daarenboven is geheele of gedeeltelijke verandering van de groote huurcomplexen op de vestigingsplaatsen (totaal 19 vestigingsplaatsen met pl.m. 15.000 H.A.) in eigendomsgronden, hetgeen herhaaldelijk bepleit is, zeker ook in de toekomst uitgesloten, zoolang de behartiging der gemeenschappelijke belangen niet verzekerd is door een doeltreffende waterschapswetgeving.

Tenslotte ziet de wd. Gouverneur in het waterschap voor Suriname de natuurlijke eenheid, waarvan misschien met goed gevolg kan worden uitgegaan bij den opbouw van de ook daar op den duur onmisbare plaatselijke autonomie.

De in den laatsten tijd ontvangen Surinaamsche bladen staan vol met de discussiën over de schoolgeidregeling in de Koloniale Staten. Onze ruimte gedooft niet daarop in te gaan. Wij willen er alleen van zeggen dat de redevoeringen over het algemeen zeer belangrijk waren. Hoe de beslissing zal uitvallen is vooralsnog moeilijk te zeggen. De beraadslagingen in de Staten zijn opgeschort.

De belangstellende lezer vindt daarover een beschouwing in de N. R. Ct. van 19 Sept. Ochtendbl. A, waar ook het een en ander is ontleend aan het aan het blad toegezonden jaarverslag van de Surinaamsche immigrantenvereniging „Bharat Oeday". Het bevat klachten der Britsch-Indiërs, die alle aandacht verdienen.

„De West" van 26 Augustus over het nadeel van het luchtverkeer:

„Bij alle voordeelen van het luchtverkeer is daaraan een groot nadeel verbonden: het gevaar van het overbrengen van ziekten.

Vroeger was het voor ver van elkander gelegen landen niet noodig om quarantaine maatregelen te nemen. Immers de reis duurde langer dan het incubatie tijdperk van verschillende ziekten, zoodat bij aankomst in het andere land de reizigers geen gevaar meer opleverden."

Dit alles is nu geheel anders geworden. Het blad eindigt zijn beschouwingen aldus:

„In ieder geval zal o.i. quarantaine noodzakelijk zijn, indien een vliegtuig komt van een plaats, die besmet is."

„De West" van 22 Augustus ontleent aan het Algemeen Politie Weekblad van Juli 1930 het verhaal van een zeer eigenaardigen diefstal, gepleegd door een zekeren Cornelis Bouis, in Suriname geboren. Zijn vader was een Franschman, zijn moeder een Creoolsche.

„Le Petit Parisien" van 7 Juli 1930 beschrijft het geval.

De soldaat Cornelis Bouis is door den krijgsraad te Orleans veroordeeld tot drie jaar voorwaardelijke gevangenisstraf.

„Op Vrijdag 23 Mei 1930 ontdekte in den vroege morgen de bewaker van het vliegveld te Avord, nabij Bourges (Frankrijk) dat een monoplane verdwenen was. De dader was de soldaat Cornelis Bouis als mécanicien ingedeeld bij de vijfde groep militaire vliegtuigherstellende. Bouis moest zich dien dag voor den krijgsraad te Bourges verantwoorden terzake diefstal van een motorrijwiel. Om zich aan de straf te onttrekken, wilde hij per vliegtuig vluchten.

Bouis had nooit een vliegtuig bestuurd, maar hij kende het mechanisme. Hij wilde naar Zwitserland vluchten en dat zou hem ook gelukt zijn, ware hij niet door slecht weer en door gebrek aan benzine genoodzaakt tweemaal een noodlanding te doen. Te Beymes werd hij door eenige gendarmes aangehouden en in bewaring gesteld.

In de troonrede luidde de paragraaf omtrent Suriname als volgt:

„De economische toestand van Suriname, welke ook den terugslag ondervindt van de daling van de marktprijzen van de voornaamste landbouwvoortbrengselen van het gewest, blijft gedrukt."

De N. R. Ct. teekent daarbij aan:

„Dat omtrent Suriname slechts gedruktheid kan worden vastgesteld, zonder ook maar de aankondiging van eene poging tot verlichting, bevestigt opnieuw op voor Nederland en zijn „twaalfde provincie" tragische wijze het ministerieel en landvoogdelijk onvermogen ten opzichte van ons Zuid-Amerikaansch gebied."

En het Algemeen Handelsblad:

„De „koloniale" paragraaf is verreweg de langste. Van iets dat ook maar lijkt op „grootte krachtsinspanning en wijs beleid" ten aanzien van Suriname zoekt men in deze Troonrede tevergeefs enig spoor. Ook in dat opzicht is de indruk, dien deze Troonrede wekt „niet onverdeeld gunstig", helaas.

De regering bepaalt er zich toe, de koningin plechtig te laten uitspreken, dat de prijzen van koffie en suiker laag zijn. Daarmee basta. Alsof wij dat niet wisten! Men verneemt niet, of er verder iets wordt voorbereid of overwogen, dat den toestand van dit gewest eenigermate zou kunnen verbeteren. Het ware te gemakkelijk om daarover in schampere bewoordingen te spreken, dan dat wij voor de verleiding daartoe zullen bezwijken."

Curaçao

Onze afdeling.

Ook onzerzijds een woord van welkom. Wij verheugen ons hartelijk over het slagen van onzen vertegenwoordiger dr. Polvliet in zijn pogen, om de afdeling Curaçao in het leven te roepen. Het is nooit zoo heel gemakkelijk, ook — het Hoofdbestuur heeft er reeds op gedooft — op Curaçao niet, voor een ideëel doel, als Oost en West beoogt, de menschen warm te krijgen. De lange ledenlijsten in ons blad hebben getoond met welk groot succes de volharding van den heer Polvliet is beloond. Onzerzijds willen wij trachten, bij de inrichting van onze rubriek er in het vervolg mee rekening te houden, dat wij niet meer hoofdzakelijk Curaçaosch nieuws hebben te geven, maar onze Curaçaosche lezers er recht op hebben, ook een gedeelte met iets belangrijks voor zich gevuld te zien.

Geestelijke belangen.

Uit het persverslag der Gereformeerde synode te Arnhem knippen wij:

Voorts besloot de Synode o.m.:

„de kerk te 's-Gravenhage-West uit te noodigen om de correspondentie met den kring van geref. op Curaçao op zich te nemen en in samenwerking met de te benoemen deputaten voor de geestelijke verzorging der militairen en zoo noodig met financiële steun van dezen, te trachten daarheen een jongen predikant te zenden, opdat het aldaar in den kerkelijken weg zoo spoedig mogelijk tot institueering van een Geref. Kerk kome;

aan alle kerken per circulaire mededeeling te doen van het adres der vereeniging ter bevordering van het geref. kerkelijk leven op Curaçao, met verzoek alle derwaarts vertrekkende leden hiermede in kennis te stellen.

De middelen.

De tweede kwartaalstaat 1930 wijst op een toename der middelen, vergeleken bij verleden jaar met f 90.000 en een ontvangst boven ¼ der raming van bijna een half millioen. Telt men de cijfers van het eerste halfjaar samen, dan is 1929 met f 250.000,— overtroffen en de halve raming met f 230.000,—

In het tweede kwartaal brachten meer op dan verleden jaar: invoerrecht f 55.000, gedistilleerdaccijns f 118.000, grondbelasting f 29.000, successiebelasting f 21.000, douane f 25.000, watervoorzieningsdienst f 14.000. Verscheidene inkomsten brachten minder op: inkomstenbelasting maar even f 215.000, uitvoerrecht f 9.000, radiodienst f 13.000, loodsgelden f 14.000. Meer dan een cijfer schijnt tot ernstig nadenken te stemmen.

Bezuiniging.

Er loopen hier geruchten, dat er op Curaçao weer

Voor BROOD en GEBAK: Henri J. Carels, Den Haag, Amsterdam en Haarlem

5324

Doos 30-60 90ct.
Tube 80ct.

Geneest en verfraait de huid

5492

bezuinigd moet worden. De Nederlandsche regering zou eischen gesteld hebben voor het voorschieten van gelden, die een minimum-afflossing waarborgen moeten. Van salarisherziening en andere noodige maatregelen, die kosten meebrengen, schijnt niet te kunnen noemen.

Gouverneur Van Slobbe en het Nederlandsch.

De afdelingen van den Kolonialen raad hebben aangedrongen op vervangen van het woord „daadzaak” in het B. W. door „feit”. De gouverneur, vóór het gebruik van zuiver Nederlandsch zijnde, meent het te moeten laten staan in de „betrokken” artikelen — het ging over een ontwerp tot wijziging der curateele-bepalingen in het B. W. —, omdat het in Nederland bij de jongste herziening is gehandhaafd en ook elders in het Curaçaosch B. W. voorkomt.

Geschiedkundige sprokkelingen.

Gouverneur Changuion en het Nederlandsch.

Aan Robert Conn, eigenaar van Duivelsklip, die zich bij hem beklaagd had over diefstal van zijn vee, schreef Changuion 3 Februari 1806 o.m.:

„Daar UE. de Hollandsche Taal niet machtig zijt als ik de Engelsche, zult UE. mij verplichten indien UE. bij gevolg eenige adres mogt willen doen, zulks in het Hollandsch te effectueeren en te meer daar alle adressen aan het Gouvernement in de Nederlandsche Taal voor hetzelfde Gouvernement behooren te geschieden”.

Het is duidelijk, dat Changuion op „zuiver Nederlandsch” minder prijs stelde.

Uit den Verren Vreemde

Duitsch overzeesch gebied.

Tot de punten, die de Nationaal-socialisten in Duitschland in den verkiezingsstrijd naar voren hebben gebracht behoort: herziening van het Vredesverdrag van Versailles. En waar dit nader uitgewerkt werd, werd de nadruk gelegd op: herroepen van de verklaring dat Duitschland de eigenlijke oorlogsschuldige is, en teruggeven aan Duitschland van een overzeesch gebied.

De overstelpende winst van Reichstagzetels van die partij wijst er op hoe het verlangen naar koloniën in Duitschland voortleeft. De vraag is in den laatsten tijd aan de orde gesteld, of dit verschijnsel niet eerder te verklaren is door het altijd boeiende, geheimzinnig verlokende van de rijkdommen der verre landen in Zuid en Oost, dan wel door op feiten berustende, steekhoudende overwegingen. Ook wordt het onaangename gevoel van iets kwijt geraakt te zijn en de wensch om dit terug te krijgen, begrepen, maar dit berust, meent men, weer voor een niet gering deel op de gedachte dat de tegenwoordige, nieuwe bezitter voordeel uit het bezit trekt, dat den Duitscher ontgaat. Kon die gedachte weggenomen worden, dan zou 't verlangen minder groot worden.

Zou, zoo vragen koel berekende Duitschers, Duitschland heel veel winnen indien het zijn vroegere koloniën terug kreeg, zij 't als Volkenbondsmandaatgebied? Hun antwoord luidt niet onvoorwaardelijk bevestigend. Wij verwerken in 't hier volgende hun gedachtengang, zooals wij deze meenen te begrijpen van ons Hollandsch standpunt beluisterd.

't Is een algemeenplaats geworden, tot de najver, die van Engelsche zijde bestond op de uitbreiding van Duitschland als maritime — en als koloniale mogendheid

een der redenen is geweest van den grooten wereldoorlog. Een andere veel te pas gebrachte waarheid is, dat de overwinnende staten geenszins alle door den oorlog in betere omstandigheden gekomen zijn en dat met name Engeland er in menig opzicht zeer door achteruit gegaan is.

Duitschland is nu voor zijn marine-macht gerantsoeneerd, maar de V. S. v. N. Amerika hebben zich tot de onaanvechtbare sterkste mogendheid ter zee gemaakt, en Duitschland weet zich, ook zonder oorlogsvloot en zonder koloniën, op alle markten tot een geduchten mededinger van de Britsche nijverheid en den Britschen handel te maken. De vorderingen, die Germania in den wedstrijd van het internationaal ruilverkeer maakt, zijn duidelijk tot uitdrukking gekomen in het feit, dat de Duitsche vlag de tweede plaats heeft weten te veroveren bij de doorvaart van het Suezkanaal, zoo Nederland voorbij stevend, en Groot-Britannië in zicht komend.

De strijd tusschen Duitschers en Engelschen is, zooals hij nu ingezet is, wellicht de oorlogsvorm van de toekomst, die gevoerd zal worden zonder wapenen, en die daardoor langer en taaiër kan worden, want er zullen geen beslissende veldslagen zijn om uit te maken wie zich als de overwinnaar mag beschouwen. De strijd, die overigens niet alleen tusschen deze twee volken gevoerd wordt, maar die ook reeds een wereldoorlog is, komt hierop neer dat elk volk de leer toepast: haal van de andere landen wat er van te halen is en zorg dat de andere van je eigen land slechts zooveel halen als in je eigen voordeel kan zijn.

Tot zekere hoogte is dit de leer, die, door alle eeuwen heen, richtsnoer is geweest van het egoïsme, dat de internationale economie beheerscht. Maar de toepassing van die leer werd getemperd door een groeiende neiging tot internationalisme, die onder het stelsel van den vrijhandel veelbelovende vorderingen scheen te maken. In theorie voelen nog vele staatslieden voor bevordering van internationale samenwerking, voor neerhalen van de tolmuren, voor opheffen der barrières, de economische conferentie in Genève legde daarvan ten vorige jare nog getuigenis af, in het pan-Europa-denkebeeld van Briand is een streven in die richting te onderkennen. Maar in de praktijk?

Men zal zich de sprekende kaart met tariefmuren herinneren der tentoonstelling in Den Haag van Volkenbond en Vrede. Sedert is 't nergens beter, bijna overal slechter geworden. Engeland beproeft het groote Britsche Rijk tot één gebied van onderlinge bescherming te maken, omdat het voelt dat de vreemde concurrentie overal veld wint en de werkloosheid in 't moederland zorgwekkende vormen aanneemt. Maar de dominions komen op hun beurt door dezelfde overweging er toe zelfs het moederland uit te willen sluiten, als zij dit in hun eigen voordeel achten, zooals dit in Canada reeds 't geval is. Zoo krijgt Engeland de overige wereld, door représaille-gedachten gedreven tegenover zich te staan en de eigen overzeesche gebieden toonen zich niet toeschietelijk. *)

Duitschland stelt zich niet vriendelijker tegenover de vreemde landen. Maar de Duitschers hebben de eigenschap van overal te zoeken of er een gaatje of scheurtje is om ergens binnen of tusschen door te gaan of glijden. Zij weten zoo overal, in weerwil van de belemmeringen, die zij de vreemden in Duitschland zelf in den weg leggen, gelegenheid te vinden of te maken om handel te drijven of goede posities te bemachtigen.

Zooals zij hier in Nederland, waar een groot aantal werkelozen rond loopt, met tienduizenden goede diensten vinden als dienstboden, hotel- en cafépersoneel en beamtben in Duitsche handelszaken, zoo is 't vrijwel in alle landen, in alle werelddeelen. Waar Duitschers een plaats vinden, helpen zij de Duitsche zaken, waar Duitsche zaken een plaats vinden, helpen zij de Duitschers.

Wij brengen hier in herinnering, dat wij den gedachtengang der betrokkenen in de kolonisatie-kwestie hier weergeven, zooals wij hem beluisterd meenen te hebben, van ons Hollandsch standpunt uit. Wij komen nu op de vraag terug, zooals Zakenmannen in Duitschland die in overweging hebben genomen: zou Duitschland heel veel winnen als het weer een koloniale mogendheid zou worden?

Zooals de verhoudingen in de overzeesche gebieden zich aan 't zetten zijn, laten deze zich voor de Europeesche mogendheden, die er 't opperbestuur of een mandaat hebben, niet aantrekkelijk aanzien. Waar Engeland, Frankrijk, Nederland in hun verre gebieden, in allerlei vormen groote moeilijkheden ondervinden, die in de toekomst zeker nog zullen toenemen, weet Duitschland daar voor zijn nijverheidswaren een afzetsgebied en voor miljoenen Duitschers een emigratieterrein te vinden, zonder de verantwoordelijkheid, de lasten, de kosten te dragen aan het bestuur verbonden. Het is de vraag of het de voordeelen van deze positie zou kunnen blijven genieten als 't zelf weer koloniale mogendheid werd. Thans toch wordt 't door landen als China, Perzië, Hedcha's, enz. beschouwd als een handelsstaat zonder politieke bijbedoelingen. Aan een dergelijke opvatting heeft 't ook te danken dat het opschrift „made in Germany” in Britsch-Indië tot een aanbeveling geworden is. De groothandelaars in Duitschland zien de voordeelen van dezen toestand zeer goed in. Het vermeldde feit, van de vermeesterde tweede plaats in de vaart door het Suezkanaal wijst erop wat Duitschland in het Oosten bereikt heeft, en hetzelfde kan geconstateerd

Japon- of Mantelstoffen nodig??

Alleen bij:

5257

S. J. DE GROOT

Wagenstraat 48a - Telefoon 15177
Hobbemastraat 47 - Telefoon 31601

Leden van „Oost en West”

Doet Uwe inkoop bij de leveranciers, die het „Koloniaal Weekblad” door adverteeren steunen.

Tracht vertrouwde firma's op te wekken tot plaatsing van annonces in het „K. W.”. Ook daarmede steunt gij de belangen van de Vereeniging.

worden voor zijn werkzaamheid in Afrika, in Zuid- en Midden Amerika.

In de internationale staatkunde stelt het koloniale vraagstuk zich mede als een nieuw netelig probleem. „Duitschland koloniale mogendheid” zou meer bevrediging kunnen geven aan het gevoelsnationalisme, 't is daarom te begrijpen dat de eisch blijft staan op de programma's van alle zich uitdrukkelijk „nationaal” noemende partijen. Maar wie zich meer laat leiden door zakelijke overwegingen, kan de stelling verdedigen: „beter een ruime plaats in alle koloniën zonder bezit van een eigen kolonie, dan een eigen kolonie met het gevaar van de ruime plaats in alle koloniën te verspelen.”

Er moge in deze uiteenzetting een grond van waarheid liggen voor de natie, die getoond heeft de handelspenetratie-eigenschap in grootere mate te bezitten dan andere, bij het lezen ervan dringt zich toch onwillekeurig de gedachte op aan de te zure druiven. En zoo zullen ook de nationaal-socialisten er wel over denken.

*) 't Moge als een teken van den tijd gelden, dat er groote twijfel bestaat of Groot-Britannië wel zal uitkomen op de Parijsche tentoonstelling.

Berichten der Afdelingen

Afdeling Apeldoorn.

Woensdag 17 September had de aangekondigde voordracht van den W.E.W. Heer H. M. Bielke in „La Bordelaise” plaats.

De „Nieuwe Apeldoornsche Courant” en de „Gelderlander” bevatten daarvan uitvoerige verslagen, terwijl in „het Vrijzinnig Weekblad” speciaal de aandacht gevestigd wordt op het werk van S. I. M. A. V. I.

Wat de vergadering zelf betreft kan gezegd worden, dat de zaal goed bezet was, d. w. z. er waren ± 170 menschen. We misten echter vele leden en begunstigers. Ook werd er gevraagd of er wel een advertentie geplaatst was. Er is een groote advertentie geplaatst in twee bladen — en er is vooral een vrij lang „ingezonden” stuk geplaatst in de N. A. C. en in het K. W. heeft het éénmaal gestaan.

We verzoeken dus beleefd maar dringend voortaan; dus omstreeks half October en half November de N. A. C. in te zien en het Koloniaal Weekblad.

Wat de voordracht van den heer Bielke betreft..... richt een verzoek tot hem. In 't verslag der N. A. C. staat: „We kunnen gerust getuigen, dat er ontroerende momenten waren en het doodstil luisterende publiek diep onder den indruk kwam van de ellende der tot doffe berusting gezonden bevolking” en de „Gelderlander” rapporteerde: „Het was een waardige inzet, geheel naar het kader van Oost en West —”

Ten slotte herinneren we nog eens aan de woorden van den vice-voorzitter, den heer H. A. Schoonhoven, om lid te worden en leden te werven. 't Is daar nu de tijd voor.

De Secretaris,

J. C. BAARS.

Telefoon 1358; postgiro 93038.

Mededeelingen

VAN DE REDACTIE.

Het Centraal Comité tot waarschuwing tegen eenzijdige ontwapening, waarvan het secretariaat is gevestigd te 's-Gravenhage, Obrechtstraat 363, heeft een circulaire uitgegeven als „Waarschuwing

Bij VESTIGING in DEN HAAG

is het vertrouwd en goede adres voor PIANO'S, ORGELS en RADIO, ook voor STEMEN en REPARATIE

GOOSEN en SWAGERMAN

LAAN VAN MEERDERVOORT 100. TEL. 37867

Dienstboden nood

in Holland. — Leden van „Oost en West” wendt U direct na aankomst aan ons kantoor. — Wij hebben steeds beschikbaar Holl. en Duitsche Dag-, Dag- en nachtdienstboden, Keuken-, 2e en Alleen-meisjes met 1a getuigen. 5547

Stellings Büro SANDERS

Stationsweg 113 — DEN HAAG

aan het Nederlandsche volk”, waarin in het licht wordt gesteld, dat een onvoldoend beveiligd Nederland of een onvoldoend beveiligd Ned.-Indië een gevaar is voor den wereldvrede.

De vliegpostbrieven van 5 gram.

De heer N. schrijft ons: „Bij de opening van den geregelde vlieg-postdienst Nederland—Indië is een laag port van 30 ct. extra aangegeven voor brieven tot 5 gram. Daar dit gewicht ver blijft beneden dat van een gewoon velletje postpapier met couvert, heeft de postadministratie papier met enveloppe beschikbaar gesteld zoo berekend dat, ook na toevoeging van 2 postzegels, de 5 gram niet overschreden worden.

Het formaat is dat voor brieven veelal gebruikelijk, het couvert is inwendig gekleurd, zoodat het niet doorzichtig is. De opgedrukte aanwijzingen zijn beperkt tot heel korte aanwijzingen, die netjes zijn aangebracht.

Over dit alles slechts lof, maar dankbaar, zijn wij toch niet voldaan. Om 't geheel binnen het gewicht van 5 gram te houden, is een papiersoort gekozen die het geschreeve of getypte zoo laat doorschijnen, dat het, wanneer voor- en achterzijde benut worden, moeilijk leesbaar wordt. Voor brieven, waarbij het verkeerd lezen van een woord, een letter, een getal, een cijfer nadeelige gevolgen kan hebben, zal 't papier, zooals 't is, op den duur, niet bruikbaar zijn, ook voor andere brieven is 't bezwaar niet zonder belang.

Nu vragen wij niet het schaaft met vijf pooten. Wij begrijpen, dat de grens van 5 gram om bepaalde redenen gekozen is, evenzoo dat minder doorschijnend papier zwaarder weegt. Wij weten dus dat wij iets moeten offeren, willen wij aanbevelen een papiersoort te nemen, die zonder hinder aan beide zijden te beschrijven zal zijn. Hiervoor zouden wij dan in overweging willen geven, het velletje postpapier minder groot te nemen. Het is nu 206 m.M. op 269 m.M. Het wil ons voorkomen dat dit te brengen ware tot ± 180 op 250 m.M., waardoor de omslag aan de langste zijde ook met ± 20 m.M. zal kunnen worden bekort. Hierdoor zou ongeveer 1/5 van 't gewicht worden bespaard, dat aan verbetering van de papiersoort ten goede zou kunnen komen, en de afmetingen zullen voor een brief, die op één velletje gesteld wordt, alleszins voldoende blijven.

Frankeering met 36 cent is vrij hoog, nu een brief per mail maar 6 cent kost. Men geve den verzender zooveel doenlijk waar voor zijn geld.”

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

L. W. Kuilman, plantkundige bij het Plantkundig Laboratorium der afd. Laboratoria van het Alg. Proefstation voor den Landbouw, Linnaeuskade 42, Amsterdam (O.); M. J. M. van Kuppeveld, hoofdonderw. o.l.o., Hamstraat 51, Grave; H. H. H. Wonders, idem 5, Amsterdamsche Straatweg 124bis, Utrecht.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

J. Coerman, monteur bij den P.T.T.-dienst, Oude Varkensmarkt 41, Nijmegen; J. K. van der Meer, leeraar bij de Koning Willem III-school te Weltevreden, p.a. J. B. Abelskamp, Terborg; H. L. Barends, ambt. 3e kl. bij de L. U. en Acc., 2e Sweelinckstraat 173, Den Haag; B. H. J. Wiggers, controleur 2e kl. bij de P. T. T., Haartscheweg 474, Aalten (Gld.); Ch. Holdebrand, hoofdcommies bij de S.S., Reinkenstraat 70, Den Haag; P. Koeze, wd. directeur der Normalschool voor Inl.

Hulponderwijzers te Poerwokerto, Prinsengracht 37, Amsterdam; N. Segaar, techn. ambt. 2e kl. bij de P. T. T., Meidoornstraat 19, Leiden; H. C. E. van Guldener, onderafd. hoofd bij de Alg. Rekenkamer, Stadhouderskade 132, A'dam; F. Wielsma, hoofdopzichter van de Landsgebouwen, Gen. de la Reijstraat 80, Haarlem; mej. J. Kamsma, onderwijzeres 2e kl. bij het O.W.L.O., Roemer Visserstraat 10, Amsterdam; G. E. A. C. Schreuders, hoofdstationschef bij de S.S. en Tr., Copernicusstraat 175, Den Haag; G. E. van den Broek, hoofdcommies bij den dienst der S. S. en Tr., Hoogerwoerdstraat 25, Haarlem; mej. J. W. Bax wd. algemeen ontvanger 3e kl. bij 'slands kas, p. a. Ned. Escompto Mij., Den Haag; W. H. Gerritsen, gedipl. gezagh. 1e kl. van het B. B., Middenstandsbank, Dordrecht; M. Engels, kap. inf., Parkweg 7, Den Haag; L. H. P. C. D. Engles, maj. der inf., Snelliusstraat 176, Den Haag; O. Peltzer, kap. der art. v. Loostraat 42, Den Haag; J. Klein, 1e luit. der art. Taxusstraat 36, Den Haag; G. F. P. D. v. d. Vecht, kap. inf., v. Arneburgstraat 16, Voorburg; H. van Ameyden v. Duyn, kap. inf., Anna van Saxonstraat 8, Den Haag; A. v. Steinmetz, kap. inf., Sonostraat 43, Den Haag.

Eerste klasse Familie-Pension PENSION MARINA

MENTON (Côte d'azur) Tel. 167

W. & K. Stroomend water. Gelegen aan Zee te Menton, in de nabijheid van het station en de tram.

5519

Met Pensioen.

L. Kat, kap. der inf., Weijerstraat 37, Amersfoort; W. C. Camman, luit.-kol. inf. St. Annastraat 64, Nijmegen; A. L. Kruseman, dir. off. v. gez. 2e kl., Hazepaterslaan 4, Haarlem; H. J. Kaptein, onderw. 3e kl. bij het O.W.L.O., Gen. v. d. Heijdenlaan 10, Apeldoorn; M. de Koning, wd. opvoedend ambt. bij het Tucht-, Opvoedings- en Armwezen te Blitar, Buitenhofstraat 62, Rotterdam.

Mutatiestaat van 17 tot 24 September '30

Nieuwe Leden:

D. C. Geest, Den Haag, J. Pzn., Coenstraat 28.
E. W. van Baerle, Reserve Maj. Inf. b.d., Voorburg, Laan van Oostenburg 11.
Mevrouw H. C. A. Schlüter—Knottnerus, Den Haag, Statenlaan 17.
J. M. J. Ellis, Koopman, Willemstad, Brionplein 11.
J. H. Werner, Architect, Willemstad, de Ruyterkade.
A. J. Muskens, Employé C.P.I.M., Emmastad, Huis 84.
L. J. M. Henriquez, Koopman, te Aruba.
J. E. M. Arends, Arts, té Aruba.
J. G. de Castro, Hotelhouder te Aruba.
F. J. U. Oduber, Vice-Consul v. d. Republiek Sto. Domingo te Aruba.
Rectificatie: J. H. Eman, Landraad te Aruba.

Geïntroduceerd door:

Administrateur „Oost en West”.
Secretaris Afd. Den Haag.
den heer H. Cramwinckel te Purmerend.
Dr. H. Polvliet te Willemstad.
den heer S. U. Ecury te Aruba.

Afschrijvingen:

Dr. J. H. N. van der Burg, Weltevreden, Alatalaan 8.

Mejuffrouw K. Swerms, onderwijzeres te Tjitjalingka.

Adresveranderingen:

J. F. Matuli, Gouv. Ind. Arts, Amsterdam (W.), van: Van Speijkstr. 36, naar: Paramaribopl. 12 I.
A. Engers, Oud-Secretaris Dep. der Marine, Amsterdam, thans: Plantage-Middenlaan 25.
A. J. C. Hoeflake, Oud-Inspecteur v. Financiën, Amsterdam, van: Wouwermanstr. 19boven, naar: Van Eeghenstraat 151huis.
Ir. Ch. F. van Haften, Hoofdingenieur Waterstaat m.v., van: Den Haag, van Van Weede van Dijkveldstraat 41, naar: Amsterdam, Stadhouderskade 36. f 5.—
Ds. T. Bartlema, vlootpredikant, van: Soerabaja, Ardjoenoboulevard 48, naar: Arnhem, Amsterdamsche Weg 132. f 5.—
C. J. G. G. van Doorn, Oud-Kapitein N.-I.-L., Heelsum, Bennekomsche Weg, van 5, naar: 13.
W. C. Camman, Oud Luitenant-Kolonel N.-I.-L., van: Malang, naar: Nijmegen, St. Annastraat 64, f 5.—
Dr. L. Gonggrijp, Gouv. Arts m.v., van: Bondowoe, naar: Den Haag, Doornstraat 186, f 5.—
D. van Schreven, Oud Kapitein N.-I.-L., van: Padang, naar: Den Haag, Vivienstraat 9. f 5.—

C. Adriaanse, Controleur B.B., van: Weltevreden, naar Scheveningen, Badhuisweg 18. f 5.—
D. A. N. Fisher, Oud Ass.-Resident, Den Haag, van: Sweelinckstr. 173, naar: Beukstraat 74.
L. F. van Gent, Oud Kolonel N.-I.-L., Den Haag, van: Jan van Nassaustr. 37, naar: Weissenbruchstraat 63.
H. J. van Hasselt, Oud O.-I. Hoofdamtenaar, Den Haag, van: Beeklaan 482, naar: Ieplan 85a.
J. S. Hollander, Oud Officier v. Gez. N.-I.-L., Den Haag, van: Trompstraat 79, naar: Ruychrocklaan 115.
A. Priester, Oud-Inspecteur van Onderwijs, Den Haag, van: Beeklaan 419, naar: Laan van Meerdervoort 726.
J. Hardeman, Directeur Dep. van Onderwijs en Eeredienst, van: Den Haag, Beeklaan 482, naar: Weltevreden.
W. Veenbaas, Adm. Ambt. B.B., thans geplaatst in het Gouv. van Celebes en onderhoorigheden.
W. R. March, Oud Resident, Malang, van: Bromostraat 28, naar: Lowokwaroe 5.
A. Wempe, thans: Ass.-Resident te Malang.

Financieele Berichten.

Opgave van de N. V. Haagsche Boaz-Bank, Molenstraat 45, Den Haag.

Noteeringen ter beurze van Amsterdam.

15 Sept. 22 Sept. 1930

Aandeelen Koloniale Bank	151 1/2	150
„ Ned. Ind. Handelsbank	129 1/2	129
Cert. aand. Ned. Handel Mij.	150 7/8	148 1/4
Aandeelen Alg. Exploratie Mij.	131 5/8	132 1/2
„ Kon. Petroleum Mij.	364	358 3/4
„ Rubber Cult. Mij. A'dam.	85 3/8	89
„ Ned. Ind. Suiker Unie	176	171
„ Ned. Scheepvaart Unie	141 7/8	142
„ Handelsverg. A'dam	364	364 3/4
„ Deli Batavia Maatschappij	289 3/4	281 1/2
„ Deli Maatschappij	289 1/8	281 1/2
„ Senembah Mij.	319 3/4	311 1/2
„ Deli Spoor	160 3/4	164 1/2
„ Ned. Ind. Spoorweg Mij.	158 1/2	160
„ Philips Gloeil. (nieuwe)	321	312 1/2
Cert. aand. Margarine Unie	245 1/2	229 1/4

Wisselkoersen Verkoop

Londen	12.05
New York Cable	2.48
Berlijn	59.06 1/2
Parijs	9.74 1/4
Brussel (Belga)	34.57 1/2
Zurich	48.13 1/2
Weenen	35.02 1/2

In tijden van beslommingen in zaken is de leiding verplicht een meer vooruitstrevende politiek te volgen. Dit is waarschijnlijk het eenige goede ding dat van inzinkingen gezegd kan worden. (De Zakenwereld).

F. E. EVERS, Accountant

Lid van den Nederlandschen Bond v. Accountants ACCOUNTANCY 5032

NEDERL. EN INDISCHE BELASTINGZAKEN OPLEIDING BOEKHOUDXAMENS

Kantoor: Javastraat no. 76, Den Haag. Tel. 13041
Woonhuis: Segbroeklaan 56, Den Haag. Tel. 39109